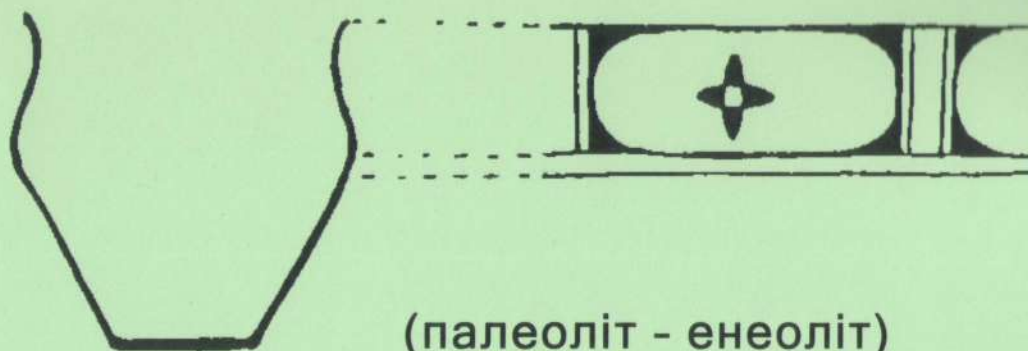

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З АРХЕОЛОГІЇ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З АРХЕОЛОГІЇ УКРАЇНИ
(палеоліт – енеоліт)**

Чернівці – 2025

УДК 903(477)«632/634»(072)
Т 367

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету історії,
політології та міжнародних відносин
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 9/25 від 30.10.2025)

Тестові завдання з археології України (палеоліт – енеоліт) /
укл. М. В. Ільків. – Чернівці, 2025. – 72 с.

Видання розраховане для навчально-методичного забезпечення навчального курсу «Археологія України» та містить тестові завдання для самоконтролю та оцінювання знань, а також перелік рекомендованої наукової, навчальної та довідкової літератури.

Для студентів факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

© Ільків М.В., 2025

© Чернівецький національний
університет, 2025

Археологічні дослідження дозволяють розкрити перебіг низки вагомих явищ і процесів давнього періоду вітчизняної історії: поява перших людей на території сучасної України, виділення основних епох і періодів розвитку матеріальної та духовної культури, розвиток привласнюючих і поширення відтворюючих форм господарювання, опанування металів. Археологічні старожитності виступають єдиним джерелом для вивчення дописемного періоду, який охоплює найбільший хронологічний проміжок розвитку людських колективів на теренах нашої держави і розпочався близько мільйона років тому. Вагоме значення археології й у дослідженні більш пізніх епох, коли окремі повідомлення про місцеве населення потрапили в тексти античних та давньосхідних авторів. Значний пласт інформації стосується також середньовічної доби (з виникненням власного історіописання) та ранньомодерного часу. Пам'ятки матеріальної культури, залишені різними племенами і народами, є цінними джерелами інформації й для середньовічного та постсередньовічного часу, зокрема, невід'ємні при вивченні етногенезу слов'ян, становлення державності, давнього язичництва та поширення християнства, характеристики господарства і побуту, озброєння та військової справи тощо. Досліджуючи ці пам'ятки за допомогою спеціальних археологічних методів та методів інших наук, вчені простежують основні періоди культурно-історичного розвитку населення, етнічні й соціально-економічні процеси, встановлюють зв'язок і спадкоємність між поколіннями в контексті вітчизняної та всесвітньої історії. Впродовж останніх двох століть в археологічній науці накопичено значний джерелознавчий матеріал, який став основою для реконструкції історичного минулого людських колективів на території сучасної України від давнього кам'яного віку до ранньомодерного часу включно.

Мета навчальної дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з основними археологічними періодами та археологічними культурами на території України, зокрема з процесом появи, становлення та розвитку людських колективів

на українських землях, формуванням і поширенням спільнот у просторі та часі, тенденціями розвитку матеріальної та духовної культури в різні епохи на основі археологічних джерел.

Для досягнення мети навчальний матеріал поділено на низку тем: Вступ до археології України; Палеоліт України; Мезоліт; Неолітичні пам'ятки України; Старожитності енеоліту; Епоха бронзи; Доба раннього заліза; Антична археологія Північного Причорномор'я; Старожитності латенського та римського часу; Археологічні культури другої половини I тис. н.е.; Археологія княжої доби; Археологія доби українського козацтва.

Видання розраховане для навчально-методичного забезпечення навчального курсу «Археологія України» та містить тестові завдання для самоконтролю й оцінювання знань із перших п'яти тем.

Тести розроблено на основі трьох тематичних навчальних видань, окремі речення та ілюстрації з яких наводяться в низці тестових завдань:

- Археологія України. Курс лекцій: Навч. посібник / за ред. Л. Л. Залізняка. Київ: Либідь, 2005. 504 с.

- Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України: Підручник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Вид. 2-е, доповнене і перероблене. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 480 с.

- Ільків М. В. Археологічні старожитності Чернівецької області (палеоліт – епоха бронзи): Навч.-метод. рекомендації. Чернівці, 2015. 68 с.

Щодо хронології періодів, археологічних культур, спільнот та датування загалом варто користуватися більш новими й актуальними даними з першого навчального посібника. Для якісного засвоєння програми курсу й успішного проходження тестів рекомендовано також звертати увагу на ілюстративний матеріал: креслення і фото об'єктів та зображення окремих знахідок, карти, реконструкції тощо. Усі тестові завдання – закритого типу, переважно з вибором однієї правильної

відповіді чи, зрідка, на встановлення відповідності або правильної послідовності.

Відповіді на низку питань з археології України залишаються дискусійними та неоднозначними, тому в наукових виданнях трапляються різні погляди на вирішення тієї чи іншої проблеми, датування окремих пам'яток або й культур і періодів загалом, інтерпретацію археологічного матеріалу тощо. Попри плюралізм наукової думки, при вирішенні тестових завдань варто все-таки орієнтуватися на рекомендовану навчальну літературу, де відображено найбільш обґрунтовані та загальноприйняті положення.

Для кращого опанування матеріалу вказаних тем і курсу загалом також рекомендовано звернутися до наукової, навчальної та довідкової літератури:

- Археологія доби українського козацтва XVI–XVIII ст.: Навч. посібник / відп. ред. Д. Я. Телегін. Київ, 1997.
- Археологія України за роки Незалежності / відп. ред. Я. П. Гершкович, Д. С. Гречко. Київ, 2022.
- Археологія Української РСР: В 3-х т. / гол. ред. С. М. Бібіков. Київ, 1971-1975.
- Давні слов'яни. Археологія та історія / Абашина Н. С., Козак Д. Н., Синиця Є. В., Терпиловський Р. В. Київ, 2012.
- Давня історія України: В 3-х т. / гол. ред. кол. П. П. Толочко. Київ, 1997-2000.
- Духовна культура населення Прикарпаття, Волині і Закарпаття від найдавніших часів до середньовіччя (вибрані проблеми) / Відп. ред. Н. Булик. Львів, 2020.
- Енциклопедія трипільської цивілізації: У 2-х т. / гол. ред. Відейко М. Ю. Київ, 2004.
- Етнічна історія давньої України / ред. Н. О. Климентьєва. Київ, 2000.
- Етнічна та етнокультурна історія України: В 3-х т. / відп. ред. Г. А. Скрипник. Київ, 2005. Т. 1. Кн. 1-2.
- Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат / гол. ред. С. Павлюк. Львів, 1999. Т. I: Археологія та антропологія.

- Залізняк Л. Л. Первісна історія України. Київ, 1999.
- Залізняк Л. Стародавня історія України. Київ, 2012.
- Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини (в редакції станом на лютий 2025 р.). Київ, 2025.
- Ільків М. В. Археологічні старожитності Чернівецької області (доба раннього заліза): Навч.-метод. рекомендації. Чернівці, 2020.
- Історія української культури: У 5-ти т. / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ, 2001. Т. 1.
- Малєєв Ю. М. Словник археологічних термінів. Київ, 1999.
- Міхєєв В. К., Шрамко Б. А. Археологія залізного віку Східної Європи (навчальний посібник). Харків, 2000.
- Населення Прикарпаття і Волині за доби розкладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час / ред. О. П. Черниш. Київ, 1976.
- Ольговський С. Я. Античні держави Північного Причорномор'я: Навч. посібник. Київ, 2007.
- Отрощенко В. В. Проблеми періодизації культур середньої та пізньої бронзи півдня Східної Європи (культурно-стратиграфічні зіставлення). Київ, 2001.
- Пастернак Я. Археологія України. Торонто, 1961.
- Сегеда С. Антропологія. Київ, 2009.
- Словник-довідник з археології / ред. Н. О. Гаврилюк. Київ, 1996.
- Терський С. Археологія України (середньовічна доба): Навч. посібник. Львів, 2017.
- Україна крізь віки: У 15 т. / за заг. ред. В. Смолія. Київ, 1998. Т. 1-5.
- Чмихов М. О., Кравченко Н. М., Черняков І. Т. Археологія та давня історія України. Київ, 1992.
- Шовкопляс І. Г. Основи археології: навч. посібник. Київ, 1977.

Вступ до археології України

1. Передісторія археології на землях України пов'язана передусім із ... археологією.

- а) біблійною; г) експериментальною;
- б) церковною; д) підводною;
- в) класичною; е) індустріальною.

2. Перші писемні згадки про окремі археологічні об'єкти на території Чернівецької області відносяться до...

- а) XII–XIII ст.; г) XVIII ст.;
- б) XIV ст.; д) перша половина XIX ст.;
- в) XV–XVII ст.; е) друга половина XIX ст.

3. Вірування у «стріли та сокири громові» простежується на основі археологічного матеріалу Чернівецької області у період...

- а) пізнього палеоліту; г) бронзового віку;
- б) неоліту; д) раннього заліза;
- в) енеоліту; е) середньовіччя.

4. Перші розкопки в Україні в XVII ст. проводилися з ініціативи...

- а) Костянтина Острозького; г) Мелетія Смотрицького;
- б) Івана Вишенського; д) Петра Могили;
- в) Іова Борецького; е) Івана Мазепи.

5. Перший об'єкт в Україні, на якому проводилися археологічні розкопки в XVII ст. – це...

- а) Чорна могила; г) Змієві вали;
- б) Кисво-Печерська лавра; д) Золоті ворота;
- в) Десятинна церква; е) Софійський собор.

6. У 1763 р. за наказом О. П. Мельгунова було розкопано скіфський курган...

- а) Солоха; д) Товста могила;
- б) Огуз; е) Лита могила;
- в) Чортмлик; є) Гайманова могила;
- г) Куль-Оба; ж) Соколова могила.

7. Початки скіфської археології розпочалися з розкопок кургану...

- а) Товста могила; д) Чортмлик;
- б) Соколова могила; е) Огуз;

- в) Лита могила; є) Куль-Оба;
г) Гайманова могила; ж) Солоха.

8. Наприкінці XVIII – на початку XIX ст. «вченими мандрівками» із вивчення старожитностей Північного Причорномор'я займалися:

- а) В. Б. Антонович, В. В. Хвойка, М. С. Грушевський;
б) В. Ф. Зуєв, П. С. Паллас, П. І. Сумароков;
в) К. А. Лохвицький, Є. О. Болховітінов, М. Ф. Берлінський;
г) В. О. Городцов, О. А. Спіцин, М. Ф. Сумцов.

9. Встановіть відповідність дат із послідовністю відкриття музеїв на півдні України:

а) 1806 р.;	а) Миколаїв;
б) 1811 р.;	б) Феодосія;
в) 1825 р.;	в) Одеса;
г) 1826 р.	г) Керч.

10. Встановіть відповідність між місцезнаходженнями середньовічних скарбів срібних речей на території Буковини та роками, коли вони були виявлені:

а) Великий Кучурів;	а) 1814 р.;
б) Василів;	б) 1821 р.;
в) Цецино.	в) 1839 р.

11. Ініціатором створення Одеського товариства історії та старожитностей у 1839 р. став...

а) М. Ф. Мурзакевич;	г) П. С. Паллас;
б) П. О. Дебрюкс;	д) Е. Т. де Маріньї;
в) В. Ф. Зуєв;	е) П. І. Сумароков.

12. Зусиллями Одеського товариства історії та старожитностей у 1879 р. в Херсонесі було знайдено...

- а) присягу херсонеситів;
б) лист Полемона до ради й народу Херсонеса;
в) посвята єгипетським богам;
г) декрет на честь Діофанта;
д) декрет на честь Коккея;
е) декрет-проксенія на честь Геродора;
є) почесний напис на честь імператора Адріана.

13. Одним із родоначальників слов'яно-руської археології був...

- а) В. В. Хвойка; г) В. М. Топоров;
- б) Ф. К. Вовк; д) О. М. Трубачов;
- в) А. Я. Чарноцький; е) В. О. Городцов.

14. Розкопки пам'яток на Харківщині започаткував...

- а) І. І. Срезневський; г) В. О. Городцов;
- б) В. Н. Каразін; д) М. І. Костомаров;
- в) М. Ф. Сумцов; е) В. В. Пассек.

15. Розкопки Десятинної церкви, Золотих воріт, церкви св. Ірини в Києві у 1824 р. організували:

- а) К. А. Лохвицький, Є. О. Болховітінов, М. Ф. Берлінський;
- б) В. Ф. Зуєв, П. С. Паллас, П. І. Сумароков;
- в) В. Б. Антонович, В. В. Хвойка, М. С. Грушевський;
- г) О. А. Спіцин, В. О. Городцов, М. Ф. Сумцов;
- д) А. Я. Чарноцький, Ф. К. Вовк, В. Н. Каразін.

16. «Відкриті листи» на право ведення розкопок у Російській імперії видавалися...

- а) Кунсткамерою;
- б) Ермітажем;
- в) Імператорською археологічною комісією;
- г) Імператорською археографічною комісією;
- д) Міністерством духовних справ та народної освіти;
- е) Імператорською академією наук.

17. Яка державна установа займалася питаннями археологічної спадщини на підвладних Австро-Угорщині землях?

- а) Віденський художньо-історичний музей;
- б) Центральна комісія з дослідження та збереження мистецьких й історичних пам'яток;
- в) Імператорська археологічна комісія;
- г) Імператорська археографічна комісія;
- д) Міністерство культів та освіти;
- е) Імператорська академія наук.

18. III всеросійський археологічний з'їзд у Києві відбувся у...

- а) 1874 р.; г) 1902 р.;
- б) 1884 р.; д) 1905 р.;
- в) 1899 р.; е) 1908 р.

19. Основоположником української археології вважається...

а) М. С. Грушевський;	г) Ф. К. Вовк;
б) В. В. Хвойка;	д) А. Ю. Шнайдер;
в) В. Б. Антонович;	е) Б. М. Януш.

20. Відкриття палеоліту в Східній Європі пов'язане з діяльністю...

- а) Київського археологічного осередку;
- б) Харківського археологічного осередку;
- в) Чернівецького археологічного осередку;
- г) Львівського археологічного осередку;
- д) Одеського археологічного осередку;
- е) Лубенського археологічного осередку.

21. Першою палеолітичною стоянкою, виявленою на території Східної Європи, є...

а) Гінці;	г) Межиріч;
б) Добранічівка;	д) Мізин;
в) Кирилівська;	е) Оселівка.

22. Одним із перших палеолітичних пам'яток в Криму відкрив...

а) В. Ф. Зуєв;	г) К. С. Мережковський;
б) Ф. І. Камінський;	д) П. С. Паллас;
в) Г. С. Кир'яков;	е) П. І. Сумароков.

23. Розкопки яких пам'яток на Київщині на рубежі XIX–XX ст. увінчалися виділенням трьох археологічних культур:

- а) Трипілля, Салтів, Лукашівка;
- б) Трипілля, Зарубинці, Черняхів;
- в) Софіївка, Лукашівка, Липиця;
- г) Зарубинці, Корчак, Райки;
- д) Білогрудівка, Чорний ліс, Салтів.

24. Трипільську, зарубинецьку та черняхівську культури виділив...

а) В. Б. Антонович;	г) Ф. К. Вовк;
б) В. В. Хвойка;	д) Я. І. Пастернак;
в) М. С. Грушевський;	е) М. Ю. Смішко.

25. Скільки з 15 всеросійських археологічних з'їздів відбулися в Україні?

а) 1;	в) 4;	д) 8;
б) 2;	г) 6;	е) 10.

26. Першу історичну концепцію розвитку населення Середньої Наддніпрянщини від палеоліту до Київської Русі створив...

- а) В. Б. Антонович; г) Б. М. Мозолевський;
- б) Ф. К. Вовк; д) Я. І. Пастернак;
- в) М. С. Грушевський; е) В. В. Хвойка.

27. Три послідовні археологічні культури епохи бронзи (ямну, катакомбну, зрубну) на основі розкопок на Харківщині відкрив...

- а) Є. О. Болховітінов; г) Г. С. Кир'яков;
- б) В. О. Городцов; д) Д. Я. Самоквасов;
- в) В. Н. Каразін; е) О. А. Спіцин.

28. Встановіть відповідності між подіями та роками, коли вони відбулися:

а) виникнення Буковинського музейного товариства у Чернівцях;	а) 1863 р.;
б) відкриття Чернівецького університету;	б) 1875 р.;
в) заснування Румунського археологічного товариства на Буковині;	в) 1885 р.;
г) створення Загального археологічного товариства у Чернівцях;	г) 1890 р.;
д) відкриття Буковинського крайового музею.	д) 1893 р.

29. Першою виключно науковою державною установою в Україні, яка займалася, зокрема, проблемами археології, був / була...

- а) Археологічна комісія; г) Українська академія наук;
- б) Центральна комісія; д) Інститут історії матеріальної культури;
- в) Академія наук УРСР; е) Інститут археології НАН України.

30. Які науковці займалися археологічними студіями на Буковині в австрійський період?

- а) А. Ю. Шнайдер, Б. М. Януш;
- б) К. А. Ромшторфер, Р. Ф. Кайндль;
- в) Ч. Е. Амброжевич, Є. Є. Лазар;
- г) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін;
- д) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- е) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова.

31. Хто проводив археологічні дослідження на Буковині у міжвоєнний період?

- а) Ч. Е. Амброжевич, Є. Є. Лазар;

- б) А. Ю. Шнайдер, Б. М. Януш;
- в) К. А. Ромшторфер, Р. Ф. Кайндль;
- г) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін;
- д) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- е) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова.

32. Хто з науковців проводив розкопки пам'яток кам'яної доби на території Чернівецької області?

- а) К. А. Ромшторфер, Р. Ф. Кайндль;
- б) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- в) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова;
- г) А. Ю. Шнайдер, Б. М. Януш;
- д) І. С. Винокур, М. Ю. Смішко;
- е) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін.

33. Хто на території Чернівецької області досліджував пам'ятки трипільської культури?

- а) І. С. Винокур, М. Ю. Смішко;
- б) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- в) Л. В. Вакуленко, Г. Ф. Нікітіна;
- г) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін;
- д) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова;
- е) А. Ю. Шнайдер, Б. М. Януш.

34. Розкопками пам'яток доби бронзи та раннього заліза на території Чернівецької області займалися...

- а) Ч. Е. Амброжевич, Є. Є. Лазар;
- б) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова;
- в) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- г) Б. О. Тимошук, В. Д. Баран;
- д) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін;
- е) А. Ю. Шнайдер, Б. М. Януш.

35. Якого періоду пам'ятки на території Чернівецької області досліджували І. С. Винокур, М. Ю. Смішко, Л. В. Вакуленко та Г. Ф. Нікітіна?

а) палеоліт;	д) епоха бронзи;
б) мезоліт;	е) римський час;
в) неоліт;	є) середньовіччя;
г) енеоліт;	ж) козацька доба.

36. Які дослідники займалися вивченням слов'яно-руських старожитностей Чернівецької області?

- а) Г. І. Мелюкова, Г. І. Смірнова;
- б) Т. С. Пассек, К. К. Черниш;
- в) М. Ю. Смішко, Г. Ф. Нікітіна;
- г) Б. О. Тимошук, В. Д. Баран;
- д) О. П. Черниш, М. К. Анісюткін;
- е) М. М. Шмаглій, В. Г. Збенович.

37. Хто з дослідників вперше віднайшов рештки та локалізував місцезнаходження літописного міста Василева на Дністрі?

- а) Ч. Е. Амброжевич;
- б) І. С. Винокур;
- в) Р. Ф. Кайндль;
- г) Й. Е. Сомбаті;
- д) Б. О. Тимошук;
- е) Б. П. Томенчук.

38. На яких археологічних пам'ятках Чернівецької області проводилися магнітометричні дослідження?

- а) Коновка, Комарів, Шипинці;
- б) Ленківці, Чорнівка, Василів;
- в) Непоротове, Долиняни, Крутлик;
- г) Перебиківці, Селище, Іванівці;
- д) Поливанів Яр, Магала, Дністрівка;
- е) Ревне, Добринівці, Грозинці.

39. Яка з перелічених культур (КІС) не поширена на території Чернівецької області?

- а) буго-дністровська;
- б) полгарська;
- в) ямна;
- г) КБК (бабинська);
- д) білогрудівська;
- е) липицька;
- є) сарматська;
- ж) празька.

40. До якої епохи відносяться еталонні археологічні пам'ятки на території Чернівецької області? Встановіть відповідності.

- а) Молодове;
- б) Поливанів Яр;
- в) Магала;
- г) Комарів;
- д) Рашків;
- е) Чорнівка.
- а) кам'яна доба;
- б) енеоліт;
- в) епоха бронзи;
- г) пізньоримський час;
- д) слов'янський період;
- е) княжа доба.

41. Встановіть відповідності між епохами й відомими археологічними пам'ятками на території Чернівецької області.

а) Кормань;	а) кам'яна доба;
б) Шипинці;	б) енеоліт;
в) Глибока;	в) пізньоримський час;
г) Кодин;	г) слов'янський період;
д) Василів;	д) княжа доба;
е) Хотин.	е) козацька доба.

Палеоліт України

42. Дослідники раннього та середнього палеоліту України:

- а) Ф. Вовк, О. Черниш, І. Шовкопляс, Л. Залізник;
- б) І. Підоплічко, О. Бодянський, В. Даниленко, Д. Телегін;
- в) М. Рудинський, М. Макаренко, В. Даниленко, Д. Телегін;
- г) Б. Тимошук, В. Баран, І. Винокур, О. Приходнюк;
- д) О. Черниш, В. Гладилін, Л. Кулаковська, В. Степанчук.

43. Основні гіпотези щодо шляхів первинного заселення людьми території України:

а) балканський і кавказький;	в) карпатський;
б) дніпровський і дністровський;	г) балтійський.

44. Для якого періоду дослідники реконструюють такий ландшафт довкола поселенських пам'яток на території сучасної Чернівецької обл.? Переважання трав'яної рослинності у вигляді холодних степів чи тундростепів з хвойними лісами, а також епізодичною незначною появою широколистяних порід у періоди потепління.

а) палеоліт;	г) енеоліт;
б) мезоліт;	д) епоха бронзи;
в) неоліт;	е) доба раннього заліза.

45. Найдавнішою стоянкою на території України та Східної Європи загалом є...

а) Житомирська;	г) Королеве;
б) Заскельне VI;	д) Молодове I;
в) Кетроси;	е) Старосілля.

46. Важливий внесок у вивчення раннього палеоліту та розкопки стоянки Королеве зокрема зробив...

а) В. М. Гладилін;	г) Д. Я. Телегін;
б) В. М. Даниленко;	д) О. П. Черниш;

- в) І. Г. Підоплічко; е) І. Г. Шовкопляс.

47. Вік найбільш давнього культурного шару палеолітичної стоянки Королеве на Закарпатті сягає орієнтовно...

- а) 50 тис. років; г) 0,5 млн. років;
б) 150 тис. років; д) 1 млн. років;
в) 250 тис. років; е) 2,5 млн. років.

48. Первинне заселення території України відбулося в епоху...

- а) олдувай г) оріньяк;
б) ашель; д) мадлен;
в) мустьє; е) гравет.

49. Первинне заселення території України відбулося в час...

- а) вюрмського зледеніння; г) гюнцського зледеніння;
б) рісського зледеніння; д) дніпровського зледеніння;
в) міндельського зледеніння; е) дунайського зледеніння.

50. Найдавніший VIII культурний горизонт стоянки Королеве містив такі кам'яні знаряддя:

- а) вкладні серпів та наконечники стріл;
б) скребки, різці, вістря;
в) дископодібні нуклеуси та гостроконечники;
г) мікроліти та макроліти;
д) чоппери, ручні рубила, скребла;
е) призматичні нуклеуси та пластини.

51. Ранньопалеолітичні пам'ятки України:

- а) Молодове V, Кормань IV, Атаки-Стінка I, Кетроси;
б) Кіік-Коба, Вовчий грот, Старосілля, Заскельне;
в) Межиріч, Добранічівка, Кирилівська, Гінці;
г) Попудня, Володимирівка, Ворошилівка, Розсохуватка;
д) Ігрень 8, В'язівка 4а, Мирне;
е) Рокосове, Лука-Врублівецька, Амвросіївка, Гаспра.

52. На території України відомо близько ... пам'яток ашельської доби.

- а) десятка; г) сотні;
б) трьох десятків; д) двох сотень;
в) півсотні; е) пів тисячі.

53. Які місцезнаходження на території Чернівецької області відносять до ранньопалеолітичного часу (ашель)?

- а) Мусорівка, Кетроси, Бабин I, Непоротове VI, Лутарія;
- б) Молодове I і V, Кормань IV, Атаки-Стінка I, Оселівка;
- в) Вовчий грот, Шайтан-Коба, Старосілля, Заскельне;
- г) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
- д) Василівка, Шипинці, Хотин, Мошанець;
- е) Поливанів Яр, Дарабани, Дорошівці, Коновка.

54. Які вироби з каменю виявлено на ранньопалеолітичних місцезнаходженнях Чернівецької області?

- а) дископодібні нуклеуси, скребла та гостроконечники;
- б) призматичні нуклеуси та пластини;
- в) вкладні серпів та наконечники стріл;
- г) нуклео-, скребло- та рубилоподібні знаряддя;
- д) скребки, різці, вістря на відщепках і пластинах;
- е) мікроліти та макроліти;

55. На території України відомо близько ... пам'яток середнього палеоліту.

а) десятка;	г) сотні;
б) трьох десятків;	д) двох сотень;
в) півсотні;	е) півтисячі.

56. Кіік-Коба, Вовчий грот, Шайтан-Коба, Старосілля, Заскельне – це мустьєрські стоянки:

а) гірського Криму;	г) Донбасу;
б) Середнього Подністров'я;	д) Полісся;
в) Середнього Подніпров'я;	е) Закарпаття.

57. Перші поховання на території України з'явилися в...

а) ранньому палеоліті;	г) мезоліті;
б) середньому палеоліті;	д) неоліті;
в) пізньому палеоліті;	е) енеоліті.

58. Поховання палеоантропів знайдено на стоянках...

а) Кормань IV та Стінка;	г) Кіік-Коба та Заскельне VI;
б) Волоське та Василівка;	д) Шайтан-Коба та Старосілля;
в) Усатове та Софіївка;	е) Молодове I і V.

59. Найдавніші на території України поховання належать...

а) архантропам;	г) раннім Homo sapiens;

- б) раннім неандертальцям; д) кроманьйонцям;
- в) класичним неандертальцям; е) неолітичним землеробам.

60. Скелет неандертальської жінки, покладеної на правий бік у скорченому положенні в неглибоку яму, виявлено на печерній пам'ятці...

- а) Кіік-Коба; г) Заскельне VI;
- б) Вовчий грот; д) Пролом;
- в) Старосілля; е) Шайтан-Коба.

61. Кістки кількох дітей та підлітків неандертальців виявлено на печерній пам'ятці...

- а) Вовчий грот; г) Пролом;
- б) Заскельне VI; д) Старосілля;
- в) Кіік-Коба; е) Шайтан-Коба.

62. Мустьєрські пам'ятки правобережжя Середнього Дністра:

- а) Звенячин, Волошкове, Ожеве;
- б) Дорошівці, Василів, Онут;
- в) Комарів, Коновка, Поливанів Яр;
- г) Молодове, Кормань, Кетроси;
- д) Мошанець, Шебутинці, Ломачинці;
- е) Оселівка, Атаки, Новодністровськ.

63. Про яку пам'ятку середнього палеоліту йде мова? Культурні шари залягали на глибині 10-12 м від сучасної поверхні. У четвертому шарі мустьє виявлено рештки довготривалого (зимового) житла з перегородкою на зразок яранги розмірами всередині 5×8 м, овальна основа якого була споруджена з великих кісток мамонта. Ярангу оточували більш легкі за конструкцією (сезонні) округлі житла середньою площею 30 м². Всередині споруд простежено сліди вогнищ, а ззовні – досліджено велику господарську яму.

- а) Молодове I; г) Кетроси;
- б) Молодове V; д) Атаки-Стінка I;
- в) Кормань IV; е) Непоротове 7.

64. До якого періоду відносяться описані нижче старожитності з Середнього Подністров'я? У межах житлово-побутових комплексів зібрано значну кількість крем'яних артефактів. Серед знарядь трапляються ретушовані ножеподібні та зубчасті вироби на відщепх і пластинах і, насамперед, гостроконечники

та скребла. Значною кількістю представлені розтирачі та відбійники з гальки. Виготовлялися вони у межах жител або на спеціальних ділянках-майстернях, де виявлено одно-, двоплощадкові та дископодібні нуклеуси, готові знаряддя та відходи виробництва.

а) ранній палеоліт;	г) мезоліт;
б) середній палеоліт;	д) неоліт;
в) пізній палеоліт;	е) енеоліт.

65. Для якої стоянки на території Чернівецької області характерні дископодібні нуклеуси, скребла та знаряддя з двосторонньою обробкою та виїмчасто-зубчастою ретушшю?

а) Молодове І;	г) Стінка;
б) Молодове V;	д) Замостя;
в) Кетроси;	е) Біла.

66. Яка техніка обробки каменю властива для мустьєрських шарів пам'яток Молодове І і V?

а) тейяк;	г) леваллуа;
б) клетон;	д) зубчасте мустьє;
в) мікок;	е) призматична.

67. Неандертальські технології обробки каменю фіксуються в горах Криму до...

а) 50 тис. років тому;	г) 28 тис. років тому;
б) 40 тис. років тому;	д) 12 тис. років тому;
в) 35 тис. років тому;	е) 10 тис. років тому.

68. Використання неандертальцями морських ресурсів на основі знахідок решток дельфінів засвідчене на стоянці...

а) Вовчий грот;	г) Пролом;
б) Заскельне VI;	д) Старосілля;
в) Кіік-Коба;	е) Шайтан-Коба.

69. Простежується широке використання вогню, а наявність зольного прошарку на низці пам'яток свідчить про обширні лісові пожежі на правобережжі Середнього Дністра. Основною галуззю господарства було полювання. Головним об'єктом мисливства був мамонт. Також на стоянках виявлено рештки північного та благородного оленів, лося, зубра, коня, шерстистого носорога, зайця, вовка, бурого ведмеда, печерного

лева, копитного лемінга, птахів тощо. Вагоме значення відіграло й збиральництво. Про який період йде мова?

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

70. Характерні знахідки, які можна трактувати як прояви мистецтва: кістки зі слідами чорної або червоної фарб, з врізаними прямими та хвилястими лініями; лопатка мамонта з вигравіруваним зображенням оленя чи лося (?), врізаними лініями та знаками й слідами ударів (Молодове І). Про який час йдеться?

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

71. Поява *Homo sapiens* (кроманьйонців) на території України супроводжувалася технікою обробки каменю...

- а) оріньяк; г) мадлен;
- б) селет; д) гравет;
- в) солютре; е) епігравет.

72. Дослідники пізнього палеоліту України:

- а) Ф. Вовк, О. Черниш, Л. Залізняк, І. Шовкопляс;
- б) П. Єфименко, М. Рудинський, Д. Телегін, В. Станко;
- в) М. Рудинський, М. Макаренко, В. Даниленко, Д. Я. Телегін;
- г) Б. Тимошук, В. Баран, І. Винокур, О. Приходнюк;
- д) О. Черниш, В. Гладилін, Л. Кулаковська, В. Степанчук.

73. Рання фаза верхнього палеоліту України датується...

- а) 55-50 тис. років тому; г) 13,5-10 тис. років тому;
- б) 50-45 тис. років тому; д) 10-8 тис. років тому;
- в) 35-23 тис. років тому; е) 7,5-5 тис. років тому.

74. Фінальна фаза верхнього палеоліту України датується...

- а) 55-50 тис. років тому; г) 13,5-10 тис. років тому;
- б) 50-45 тис. років тому; д) 10-8 тис. років тому;
- в) 35-23 тис. років тому; е) 7,5-5 тис. років тому.

75. За максимального зледеніння в Європі крижаний щит сягнув долиною Дніпра до широти...

- а) Чорнобіля; г) Кременчука;

- б) Києва;
- в) Канева;
- д) Запоріжжя;
- е) Херсона.

76. У плейстоцені не існувало...

- а) Карпатських і Кримських гір;
- б) рік Дніпро та Дністер;
- в) Одеської затоки та Азовського моря;
- г) Подільської височини.

77. До смуги зандрових низин Європи входить...

- а) Полісся;
- б) Поділля;
- в) Прикарпаття;
- г) Приазов'я;
- д) Слобожанщина;
- е) Буджак.

78. У прильодовиковій зоні як правило формувалися...

- а) чорноземи;
- б) відклади лесу;
- в) вологі повітряні маси;
- г) помірні кліматичні умови.

79. Крем'яна індустрія характеризується як пластинчаста з використанням призматичного нуклеуса. Знаряддя представлені різними типами вістер, скребків і різців, пластинами з ретушню, проколками, скобелями тощо. Відомі розтирачі та відбійники. Для якого періоду в минулому населення Пруто-Дністровського регіону це простежено?

- а) ранній палеоліт;
- б) середній палеоліт;
- в) пізній палеоліт;
- г) мезоліт;
- д) неоліт;
- е) енеоліт.

80. Порівняно численними стають вироби з кістки й рогу: «жезли начальників», кирки, молотки, наконечники дротиків та ін. З'являються складні знаряддя, кістяне руків'я яких мало прорізи для кремінних вкладнів. Про який період у межах Середнього Подністров'я йдеться?

- а) ранній палеоліт;
- б) середній палеоліт;
- в) пізній палеоліт;
- г) мезоліт;
- д) неоліт;
- е) енеоліт.

81. Яку культуру пізнього палеоліту виділяють на правобережжі Середнього Дністра?

- а) молодовська;
- б) оселівська;
- в) корманьська;
- г) атакська;
- д) вороновицька;
- е) бабинська.

82. Виберіть невірний варіант відповіді. В пізньому палеоліті на території України сформувалися такі типи прильодовикових мисливських суспільств (моделей господарчої адаптації):

- а) мисливці на мамонтів; в) мисливці на печерних ведмедів;
- б) мисливці на бізонів; г) мисливці на північних оленів.

83. Пізньопалеолітичні стоянки мисливців на мамонтів:

- а) Велика Аккаржа, Анетівка, Сагайдак, Амвросіївка;
- б) Ігрень 8, В'язівка 4а, Мирне;
- в) Кіік-Коба, Вовчий грот, Старосілля, Заскельне;
- г) Межиріч, Мізин, Добранічівка, Кирилівська, Гінці;
- д) Рокосове, Лука-Врублівецька, Амвросіївка, Гаспра;
- е) Сюрень, Шан-Коба, Буран-Кая, Молочний Камінь.

84. Вагомий внесок у вивчення стійбищ мисливців на мамонтів Середнього Подніпров'я зробили...

- а) Ч. Е. Амброжевич та О. П. Черниш;
- б) В. М. Гладилін та Л. В. Кулаковська;
- в) П. П. Єфименко та М. Я. Рудинський;
- г) В. М. Степанчук і Л. Л. Залізняк;
- д) Д. Я. Телегін та В. Н. Станко;
- е) І. Г. Шовкопляс та І. Г. Підоплічко.

85. Визначте, про які стоянки йдеться в описі. Поселення розташовані здебільшого на відстані 50-70 км одне від одного в долинах великих річок, уздовж яких мігрували травоядні. Ці значні за розміром стійбища склалися з 4-5 жител, у яких протягом зими мешкало кілька сімей однієї общини, яка загалом налічувала 30-50 осіб. Розташовані вони в захищених від холодних зимових вітрів долинах, на мисах річкових терас, звернених на південь, що прогрівалися сонцем. Круглі в плані житла діаметром 4-5 м мали каркас із жердин, який вкривався шкурами і зовні обкладався великими кістками тварин. Нерідко кістяна обкладка житла утворювала певну орнаментальну композицію. Усередині жител та навколо них досліджені рештки вогнищ, робочі місця, круглі господарські ями.

- а) мисливці на мамонтів; д) мисливці на північних оленів;
- б) мисливці на носорогів; е) мисливці на печерних ведмедів;
- в) мисливці на бізонів; є) мисливці прильодовикових гір;
- г) мисливців на коней; ж) мисливці на морських ссавців.

86. Якого періоду стосується характеристика житлових споруд? Для спорудження жител широко використовувалися великі кістки та бивні мамонта. Кістки, трохи вкопані по колу, були основою, цоколем стінок житла й опорою для жердин і бивнів мамонта, що створювали каркас покрівлі. Для побудови одного із жител, наприклад, було використано близько 300 лише великих кісток мамонта, в т.ч. 42 черепи, 95 нижніх щелеп, 42 лопатки. Зверху житло перекривалося, мабуть, шкурами тварин. Вхід являв собою арку. В одному з жител вона була виготовлена з двох великих бивнів, з'єднаних угорі кістяною муфтою. В середині жител виявлено сліди вогнищ.

- а) ранній палеоліт; г) фінальний палеоліт;
- б) середній палеоліт; д) мезоліт;
- в) пізній палеоліт; е) неоліт.

87. Схематизовані фігурки жінок та пластинчасті браслети з бивнів мамонта, вкриті різьбленим орнаментом у вигляді меандрів та ялинки, виявлені на стоянці...

- а) Гінці; г) Кирилівська;
- б) Добранічівка; д) Межиріч;
- в) Дорошівці; е) Мізин.

88. Стоянки мисливців на мамонтів 20-13 тис. років тому характерні для...

- а) Нижнього Подніпров'я та Донбасу;
- б) причорноморських і приазовських степів;
- в) Слобожанщини та Донбасу;
- г) Волині, Середнього Подніпров'я, Подесення;
- д) гірського Криму та Карпат;
- е) басейну Прип'яті.

89. Стоянки мисливців на бізонів 20-10 тис. років тому характерні для...

- а) гірського Криму та Карпат;
- б) Нижнього Подніпров'я та Донбасу;
- в) басейну Прип'яті;
- г) Слобожанщини та Донбасу;
- д) причорноморських степів;
- е) Волині та Середнього Подніпров'я.

90. Пізньопалеолітичні стоянки мисливців на бізонів:

- а) Велика Аккаржа, Анетівка, Сагайдак, Амвросіївка;
- б) Кіік-Коба, Вовчий грот, Старосілля, Заскельне;
- в) Межиріч, Мізин, Добранічівка, Кирилівська, Гінці;
- г) Молодове V, Кормань IV, Атаки-Стінка I, Кетроси;
- д) Рокосове, Лука-Врублівецька, Амвросіївка, Гаспра;
- е) Сюрень, Шан-Коба, Буран-Кая, Молочний Камінь.

91. Основним способом полювання на бізонів у палеоліті було...

- а) ураження гарпунами та стрілами у місцях водних переправ;
- б) колективне заганняння на тонку кригу чи в болото;
- в) колективне заганняння (заманювання) стада тварин до урвища;
- г) викопування та замасковування ловчих ям;
- д) метання списів із засідок;
- е) гін – переслідування тварини;
- є) використання великих пасток.

92. Сліди колективного полювання на бізонів виявлено на пізньопалеолітичній стоянці...

- а) Амвросіївка;
- б) Велика Аккаржа;
- в) Муралівка;
- г) Нововолодимирівка;
- д) Сагайдак;
- е) Янісоль.

93. Про яку пам'ятку йдеться? Досліджено стародавній яр, заповнений кістками сотень бізонів, серед яких траплялися кістяні наконечники списів, крем'яні ножі для розтину туш. Поруч розкопана стоянка, де власне й жили мисливці, що вполювали велике стадо первісних биків.

- а) Велика Аккаржа,
- б) Янісоль;
- в) Амвросіївка;
- г) Нововолодимирівка;
- д) Сагайдак;
- е) Муралівка.

94. Основною зброєю мисливців на бізонів надчорноморських степів були...

- а) списи, виготовлені з випрямлених бивнів мамонтів;
- б) списи з кістяними наконечниками з крем'яними пластинками;
- в) гарпуни та металеві дротики;
- г) лук і стріли;
- д) боласи та бумеранги.

95. Визначте, про які стоянки йдеться в описі. Мешкали мисливці в легких портативних житлах конічної форми, на зразок чуму народів Сибіру, або тіпі американських індіанців. У

такому круглому в плані житлі, що мало каркас із жердин і покриття зі шкур, мешкала сім'я чисельністю 8-10 осіб. На місці таких сімейних жител залишилися скупчення крем'яних виробів, кісток тварин, вугілля та попелу від вогнищ діаметром 8-10 м – так звані крем'яниці.

- а) мисливці на мамонтів; г) мисливці на печерних ведмедів;
- б) мисливців на носорогів; д) мисливці на північних оленів;
- в) мисливці на бізонів; е) мисливці прильодовикових гір.

96. Пізньопалеолітичні стоянки гірських мисливців прильодовиків'я:

- а) Велика Аккаржа, Анетівка, Амвросіївка, Муралівка4
- б) Кіік-Коба, Вовчий грот, Старосілля, Заскельне;
- в) Межиріч, Мізин, Добранічівка, Кирилівська, Гінці;
- г) Молодове V, Кормань IV, Атаки-Стінка I, Кетроси;
- д) Рокосове, Лука-Врублівецька, Амвросіївка, Гаспра;
- е) Сюрень, Шан-Коба, Буран-Кая, Молочний Камінь.

97. Доба північного оленя датується:

- а) 55-50 тис. років тому; г) 13-10 тис. років тому;
- б) 50-45 тис. років тому; д) 10-8 тис. років тому;
- в) 35-23 тис. років тому; е) 7-5 тис. років тому.

98. Основною зброєю мисливців на північних оленів у фінальному палеоліті були...

- а) гарпуни та лук і стріли;
- б) списи з кістяними наконечниками з крем'яними пластинками;
- в) списи, виготовлені з випрямлених бивнів мамонтів;
- г) списи та металеві дротики;
- д) боласи та бумеранги.

99. Основним способом полювання на північних оленів у палеоліті було...

- а) колективне заганняння (заманювання) стада тварин до урвища;
- б) викопування та замасковування ловчих ям;
- в) колективне заганняння на тонку кригу чи в болото;
- г) метання списів із засідок;
- д) ураження гарпунами та стрілами у місцях переправ;
- е) гін – переслідування тварини.

100. Дослідники припускають, що в пізньому палеоліті на території сучасної України чисельність населення становила не більше...

а) 1-2 тис.;	в) 6-8 тис.;	д) 12 тис.;
б) 3-5 тис.;	г) 10 тис.;	е) 15 тис.

101. На території України відомо близько ... пам'яток доби верхнього палеоліту.

а) двох десятків;	г) двох сотень;
б) півсотні;	д) півтисячі;
в) сотні;	е) тисячі.

102. Про що йде мова? Окремі скупчення знахідок на пізньопалеолітичних стоянках діаметром близько 10 м, у центрі яких нерідко виявляли невелике житло. Їх розглядають як сліди проживання невеликих колективів, найімовірніше, окремих сімей прильодовикових мисливців.

- а) господарсько-побутові комплекси;
- б) культурно-історичні комплекси;
- в) археологічна культура;
- г) житлові комплекси;
- д) виробничі комплекси;
- е) закриті комплекси.

103. Яких музичних інструментів не зафіксовано археологічно на пізньопалеолітичних пам'ятках України?

а) ударні;	в) смичкові;
б) шумові;	г) духові.

104. На якій пізньопалеолітичній стоянці знайдено уламок бивня зі складним різьбленим зображенням, у якому вбачають план самого поселення?

а) Гінці;	г) Кирилівська;
б) Добранічівка;	д) Межиріч;
в) Дорошівці;	е) Мізин.

105. Про розвиток мистецтва у населення правобережжя Середнього Дністра свідчать: схематичні статуетки з бивня, рогу та каменю, «жезл начальника» з рельєфною антропоморфною постаттю, зооморфні та рахункові мотиви, плитки зі слідами червоної фарби, підвіска з ікла, віджимник із бивня зі складним орнаментом. До якого періоду вони відносяться?

а) ранній палеоліт;	г) мезоліт;
б) середній палеоліт;	д) неоліт;

- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

106. На якій пам'ятці виявлено найдавніші на території України духові інструменти з рогу та кістки – «флейти»?

- а) Молодове V; г) Оселівка II;
б) Мізин; д) Гінці;
в) Межиріч; е) Дорошівці.

107. Яким періодом датуються найдавніші на території України духові інструменти з рогу та кістки – «флейти»?

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
б) середній палеоліт; д) неоліт;
в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

108. Культурні шари доби палеоліту лежать, як правило, у...

- а) лесових відкладах; в) гумусному шарі;
б) верствах чорнозему; г) алювіальних відкладах.

109. До технології Оріньяк відносяться пам'ятки:

- а) Ільїнка, Молодове V (шар 9, 10), Буран-Кая III (шар С);
б) Сюрень I, Зелений Хутір, Анетівка I;
в) Молодове I і V, Кормань IV, Оселівка II;
г) Межиріч, Гінці, Мізин, Амвросіївка;
д) Шан-Коба, Осокорівка;
е) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;

110. До культурної групи Селет належать пам'ятки:

- а) Молодове I і V, Кормань IV, Оселівка II;
б) Межиріч, Гінці, Мізин, Амвросіївка;
в) Сюрень I, Зелений Хутір, Анетівка I;
г) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;
д) Ільїнка, Молодове V (шар 9, 10), Буран-Кая III (шар С);
е) Шан-Коба, Осокорівка.

111. Пам'ятки культурної традиції Гравет:

- а) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;
б) Ільїнка, Молодове V (шар 9, 10), Буран-Кая III (шар С);
в) Межиріч, Гінці, Мізин, Амвросіївка;
г) Молодове I і V, Кормань IV, Оселівка II;
д) Сюрень I, Зелений Хутір, Анетівка I.
е) Шан-Коба, Осокорівка;

112. До культурної групи Епігравету відносять стоянки:

- а) Сюрень I, Зелений Хутір, Анетівка I;
- б) Ільїнка, Молодове V (шар 9, 10), Буран-Кая III (шар С);
- в) Молодове I і V, Кормань IV, Оселівка II;
- г) Шан-Коба, Осокорівка;
- д) Межиріч, Гінці, Мізин, Амвросіївка;
- е) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля.

113. До якої культурної групи верхнього палеоліту відносяться шари 9 і 10 стоянки Молодове V та Стінка на Середньому Дністрі?

- а) оріньяк; г) гравет;
- б) селет; д) солютре;
- в) перигордьєн; е) мадлен.

114. До якої культурної групи відносяться пізньопалеолітичні пам'ятки на правобережжі Середнього Дністра: Молодове I, Кормань IV; Вороновиця I; Оселівка II; Дорошівці III?

- а) оріньяк; г) гравет;
- б) селет; д) солютре;
- в) перигордьєн; е) мадлен.

115. Які з пам'яток пізнього палеоліту локалізуються на берегах рік Прут і Черемош?

- а) Бабин, Вороновиця; г) Дорошівці, Оселівка;
- б) Біла, Замостя; д) Мізин, Межиріч;
- в) Гінці, Добранічівка; е) Молодове, Кормань.

116. Про яку з пам'яток пізнього палеоліту йдеться? Найбільш насичений знахідками був 7 шар стоянки, де простежено сліди невеликих жител з вогнищами. На цій же пам'ятці виявлено рештки довготривалого житла (4×7 м) (6 шар) та менших споруд із жердин (3×5 м) (3 шар) і кісток північного оленя (2 шар).

- а) Кормань IV; г) Дорошівці III;
- б) Вороновиця I; д) Молодове I;
- в) Оселівка II; е) Молодове V.

117. У фінальному палеоліті територія України була складовою двох великих культурних провінцій первісної Європи:

- а) північної балтійської та південної середземноморської;
- б) західної карпатської та східної донбаської;
- в) північної поліської та південної причорноморської;
- г) західної балкано-дунайської та східної волго-уральської;

д) північно-західної волинської та південної кримської.

118. На півночі України (Полісся) у фінальному палеоліті були поширені культури мисливців на північного оленя:

- а) кукрецька, гребениківська, шпанська, мурзак-кобинська;
- б) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;
- в) шан-кобинська, осокорівська;
- г) кудлаївська, яніславицька, пісочнорівська, зимівниківська.

119. У степовому Причорномор'ї у фінальному палеоліті були поширені культури:

- а) шан-кобинська, осокорівська; в) Гамбург, Свідер;
- б) яніславицька, зимівниківська; г) кукрецька, гребениківська.

Мезоліт

120. Скільки мезолітичних пам'яток відомо на території України?

- а) понад 50; г) понад 300;
- б) понад 100; д) понад 400;
- в) понад 200; е) понад 500.

121. Основою мезолітичного господарства було...

- а) спеціалізоване індивідуальне полювання;
- б) спеціалізоване колективне полювання;
- в) неспеціалізоване колективне полювання;
- г) неспеціалізоване індивідуальне полювання.

122. Археологічною ознакою мезоліту є поширення...

- а) лука; в) списометалки;
- б) собаки; г) північного оленя;
- е) гарпуна; д) відтворюючого господарства.

123. На яких мезолітичних стоянках виявлено кістки собак?

- а) Шан-Коба та Мирне; г) Молодове та Кормань;
- б) Волоське та Василівка; д) Оселівка та Атаки;
- в) Ігрень 8 і В'язівка 4а; е) Фат'ма-Коба та Мурзак-Коба.

124. Значний внесок у вивчення мезолітичної доби України зробили:

- а) Ф. Вовк, О. Черниш, Л. Залізняк, І. Шовкопляс;
- б) О. Черниш, В. Гладилін, Л. Кулаковська, В. Степанчук;
- в) П. Єфименко, М. Рудинський, Д. Телегін, В. Станко;

- г) В. Зуєв, П. Паллас, П. Сумароков, Ф. Вовк;
- д) В. Збенович, М. Шмаглій, В. Круц, С. Рижов.

125. Яка з перелічених нижче характеристик не властива для мезоліту?

- а) різка зміна природно-кліматичних умов;
- б) масові знахідки мікролітів;
- в) індивідуальне полювання;
- г) встановлення сучасних кліматичних умов;
- д) зростання значення збиральництва;
- е) житла з великих кісток тварин.

126. Що з переліченого нижче не характерне для мезоліту?

- а) деградація Скандинавського льодовика;
- б) збільшення розмірів стоянок;
- в) криза мисливства;
- г) заростання лісами тундро-степів;
- д) зростання значення риболовлі.

127. Різке потепління клімату та швидка деградація Скандинавського льодовика пов'язані з...

- а) міграцією магнітних полюсів;
- б) Беринджерською катастрофою;
- в) зміною океанічних течій;
- г) Білінгенською катастрофою;
- д) Чорноморським потопом;
- е) Балтійським потопом;
- є) виверженням вулкану;
- ж) падінням метеориту.

128. Який ландшафт переважав у мезоліті на території сучасної Чернівецької області?

- а) тундра;
- б) тундро-степ;
- в) лісостеп;
- г) степ;
- д) тайга;
- е) мішані ліси.

129. Зимові житла мезолітичної доби являли собою / були...

- а) напівземлянки діаметром 5-10 м;
- б) на зразок яранги;
- в) наземні прямокутні каркасно-стовпової конструкції;
- г) двоповерхові з двосхилим дахом;
- д) зведені з великих кісток тварин;
- е) портативними конічної форми.

130. Про яку епоху йдеться? За складом знарядь праці пам'ятки України поділяються на дві великі зони – південну, з

мікролітичними знаряддями, та північну, з мікро-макролітичними виробами.

- а) ранній палеоліт; г) фінальний палеоліт;
- б) середній палеоліт; д) мезоліт;
- в) пізній палеоліт; е) неоліт.

131. Для якої епохи характерні такі сліди господарювання на правобережжі Середнього Дністра? Переважають кістки північного оленя, який зник наприкінці епохи. Зафіксовані також кінь, зубр, лось, благородний олень, козуля, шерстистий носоріг, вовк, лисиця, заєць, птахи. Існувала риболовля й зросло значення збиральництва, засвідченого, приміром, мушлями різних молюсків.

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

132. Яку з епох у Середньому Подністров'ї характеризує наступна фраза? Головною галуззю господарства залишалося полювання з використанням лука і стріл, передусім на північного оленя.

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

133. До мезолітичних пам'яток відносяться:

- а) Ігрен 8, В'язівка 4а, Мирне;
- б) Рокосове, Лука-Врублівецька, Гаспра;
- в) Кіік-Коба, Вовчий грот, Старосілля;
- г) Межиріч, Добранічівка, Гінці;
- д) Велика Аккаржа, Анетівка, Амвросіївка;
- е) Сюрень, Шан-Коба, Молочний Камінь.

134. Мезолітичні могильники в Україні відомі поблизу сіл...

- а) Ігрен та Мирне; в) Кіік-Коба та Заскельне VI;
- б) Баїв та Незвисько; г) Волоське та Василівка.

135. Мезолітичні могильники у Надпоріжжі виявив...

- а) В. М. Даниленко; в) Д. Я. Телегін;
- б) О. В. Бодянський; г) А. Д. Столяр.

136. Волоський могильник, що складається з 19 скорчених поховань, датується...

- а) середнім палеолітом; г) неолітом;

- б) пізнім палеолітом; д) енеолітом;
в) фінальним палеолітом; е) епохою бронзи.

137. Який поховальний обряд характерний для мезолітичних могильників Надпоріжжя?

- а) скорчені та випростані інгумації;
- б) кремації на місці;
- в) кремації на стороні;
- г) інгумації під курганом;

138. Про яку пам'ятку / пам'ятки йдеться? Розкопано більше півсотні скорчених і випростаних кістяків. Поховання часто посипані вохрою. Знахідок при похованих небагато – мушлі, дрібні крем'яні речі. Деякі з похованих, серед яких переважали чоловіки, були вбиті метальною зброєю з наконечниками, оснащеними мікрівістрями з притупленим краєм. Антропологічні матеріали демонструють зміну грацильного населення середземноморського антропологічного типу масивнішим протоєвропеїдним, а пізніше масивними північними європеїдами.

- а) могильники маріупольського типу;
- б) поховання усятівської групи;
- в) могильники софіївського типу;
- г) мезолітичні могильники Надпоріжжя;
- д) палеолітичні поховання Криму;
- е) поховання КЛСК.

139. Мезолітичні поховання досліджено в печерах...

- а) Волоське та Василівка;
- б) Кам'яна Могила та Прийма;
- в) Киїк-Коба та Баламутівка;
- г) Молочний Камінь та Атаки;
- д) Фатьма-Коба та Мурзак-Коба;
- е) Шан-Коба та Мирне.

140. Про яку з печерних пам'яток іде мова? На стінах печери було виявлено значну кількість виконаних чорною фарбою антропоморфних, зооморфних зображень, геометричних і рослинних мотивів. Серед них виділяють шамана в головному уборі, постаті з луком, групи тварин. Ймовірно, у гроті проводилися магічні мисливські обряди. Деякі дослідники

висловили критичні міркування з приводу мезолітичного віку зображень.

а) Баламутівка;	г) Молочний Камінь;
б) Буковинка;	д) Мурзак-Коба;
в) Кам'яна Могила;	е) Фат'ма-Коба.

141. На території України відомі пам'ятки ... культур мезоліту.

а) двох;	г) півтори десятка;
б) півдесятка;	д) двох десятків;
в) десятка;	е) чверть сотні.

142. Ранньомезолітичні культури на території України датуються...

а) X–IX тис. до н.е.;	в) VIII–VII тис. до н.е.;
б) IX–VIII тис. до н.е.;	г) VII–VI тис. до н.е.

143. Пізньомезолітичні культури на території України датуються...

а) X–IX тис. до н.е.;	в) VIII–VII тис. до н.е.;
б) IX–VIII тис. до н.е.;	г) VII–VI тис. до н.е.

144. Для якої доби характерне поширення наконечників на пластинах свідерського типу?

а) ранній мезоліт;	г) пізній неоліт;
б) пізній мезоліт;	д) ранній енеоліт;
в) ранній неоліт;	е) пізній енеоліт.

145. Які археологічні культури виділяють у межах південної групи мезоліту України?

- а) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;
- б) кудлаївська, яніславицька, пісочнорівська, зимівниківська;
- в) кукрецьку, гребениківську, донецьку, мурзак-кобинську;
- г) шан-кобинська, осокорівська.

146. Які археологічні культури України входять до балтійської провінції мезоліту?

- а) кудлаївська, яніславицька, пісочнорівська, зимівниківська;
- б) шан-кобинська, осокорівська;
- в) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля;
- г) кукрецька, гребениківська, шпанська, мурзак-кобинська.

147. До яких типів / культур відносять мезолітичні стоянки Подністров'я?

- а) кукрецьку, гребениківську, донецьку, мурзак-кобинську;

- б) кудлаївська, яніславицька, пісочнорівська, зимівниківська;
- в) шан-кобинська, осокорівська;
- г) оселівський, вороцевський, старунський;
- д) Гамбург, Лінгбі, Свідер, Красносілля.

148. Про який період йдеться? Стаціонарними розкопками досліджувалися пам'ятки Молодове I і V, Оселівка I і III, Атаки VI, Кормань IV, Ломачинці I. На деяких стоянках простежено рештки наземних жител на зразок переносних чумів з жердин і шкур у вигляді скупчень культурних решток і вогнищ.

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

149. Для якого періоду минулого Середнього Подністров'я характерна така крем'яна індустрія? Серед крем'яних виробів присутні нуклеуси (клино-, олівцеподібні), відбійники, ретушери, різці, скребки, вкладишеві та ножеподібні знаряддя, вістря, проколки, скобелі, мікроліти геометричних форм. Відомі клиноподібні знаряддя, в т.ч. на зразок транше.

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

150. Елементи яких із мезолітичних культур зафіксовані на правобережжі Середнього Дністра?

- а) Гамбург та Лінгбі;
- б) шан-кобинська та мурзак-кобинська;
- в) свідерська та кукрецька;
- г) кудлаївська та яніславицька;
- д) пісочнорівська та зимівниківська;
- е) шпанська й осокорівська.

151. Для якого періоду в минулому Середнього Подністров'я відносяться вироби з кістки-рогу: гарпун із рогу благородного оленя з отвором і поперечним гравіюванням зигзагоподібними лініями, молотко- й сокироподібні знаряддя?

- а) ранній палеоліт; г) мезоліт;
- б) середній палеоліт; д) неоліт;
- в) пізній палеоліт; е) енеоліт.

152. Для якого періоду О. П. Черниш виділив у Середньому Подністров'ї 4 фази розвитку: молодовську, оселівську, атакську, фрумушикську?

а) ранній палеоліт;	г) мезоліт;
б) середній палеоліт;	д) неоліт;
в) пізній палеоліт;	е) енеоліт.

Неолітичні пам'ятки України

153. Відтворювальне господарство потрапило в Європу (в тому числі в Україну) через...

а) Кримський півострів;	г) Апеннінський півострів;
б) Балканський півострів;	д) Скандинавський півострів;
в) Афонський півострів;	е) Піренейський півострів.

154. Про яку епоху йде мова? Крем'яний інвентар мікролітичний, у т.ч. зустрічаються трапецієподібні вкладні. У вжитку були також кістяні рибальські гачки, мотики з рогу оленя, кам'яні зернотерки тощо.

а) середній палеоліт;	г) неоліт;
б) фінальний палеоліт;	д) епоха бронзи;
в) мезоліт;	е) доба раннього заліза.

155. Яку з епох у Середньому Подністров'ї характеризує наступна фраза? На пам'ятках виявлено найдавніші керамічні вироби в регіоні, а також характерні кремінні вкладні до серпів і кістки домашніх тварин.

а) середній палеоліт;	г) неоліт;
б) фінальний палеоліт;	д) епоха бронзи;
в) мезоліт;	е) доба раннього заліза.

156. Найдавніша неолітична культура України –

а) лінійно-стрічкової кераміки;	г) трипільська;
б) буго-дністровська;	д) сурська;
в) ямково-гребінцевої кераміки;	е) дніпро-донецька.

157. До привласнювального неоліту входили спільноти на території...

а) Буковини та Хотинщини;	в) Заходу України;
б) Полісся та Сходу України;	г) Правобережжя України.

158. До відтворювального неоліту входили спільноти на території...

- а) Заходу та Правобережжя України;
- б) Лівобережжя та Донбасу;
- в) Полісся;
- г) Слобідської України.

159. Вивченням неоліту України займалися:

- а) Ф. Вовк, О. Черниш, Л. Залізник, І. Шовкопляс;
- б) О. Черниш, В. Гладилін, Л. Кулаковська, В. Степанчук;
- в) Б. Тимошук, В. Баран, І. Винокур, О. Приходнюк;
- г) В. Збеневич, М. Шмаглій, В. Круц, С. Рижов;
- д) М. Рудинський, М. Макаренко, В. Даниленко, Д. Телегін.

160. Що не відповідає дійсності? Неолітичні мігранти з південного заходу принесли на територію України:

- а) найдавніший глиняний посуд;
- б) використання лука та стріл;
- в) перші навички землеробства та скотарства;
- г) одомашнених тварин (вівця, коза);
- д) domestikованих рослин (пшениця, ячмінь).

161. Культури неоліту України поділяють на дві групи:

- а) північна та південна;
- б) західна та східна;
- в) південно-західна та північно-східна;
- г) північно-західна та південно-східна.

162. Яка з неолітичних культур не входить до південно-західної (південної, землеробсько-скотарської) групи (зони)?

- а) Криш-Старчево;
- б) буго-дністровська;
- в) лінійно-стрічкової кераміки;
- г) сурська.

163. Яка з неолітичних культур не входить до північно-східної (північної, мисливсько-рибальської) групи (зони)?

- а) лінійно-стрічкової кераміки;
- б) ямково-гребінцевої кераміки;
- в) сурська;
- г) дніпро-донецька.

164. В неоліті в Українському Закарпатті була поширена культура...

- а) лінійно-стрічкової кераміки;
- б) ямково-гребінцевої кераміки;
- в) буго-дністровська;
- г) Криш-Старчево;
- д) дніпро-донецька;
- е) сурська.

165. Поселеннями культури Криш-Старчево на території України є...

- а) Самчинці та Саврань; г) Собачки та Вовчок;
- б) Баїв та Незвисько; д) Погорілівка та Грушівка;
- в) Заставне та Рівне; е) Межиріч та Гінці.

166. У старожитностях якої археологічної культури на території України зафіксовано зразки антропоморфної пластики?

- а) буго-дністровська; г) лінійно-стрічкової кераміки;
- б) Криш-Старчево; д) дніпро-донецька;
- в) сурська; е) ямково-гребінцевої кераміки.

167. Буго-дністровська археологічна культура датується...

- а) VIII–VII тис. до н.е.; в) VI–IV тис. до н.е.;
- б) VII–V тис. до н.е.; г) V–IV тис. до н.е.

168. Відкрив буго-дністровську культуру...

- а) В. М. Даниленко; в) М. Я. Рудинський;
- б) М. О. Макаренко; г) Д. Я. Телегін.

169. До пам'яток буго-дністровської культури відносяться:

- а) Ігрень, В'язівка, Мирне;
- б) Луцьк, Баїв, Незвисько, Торське;
- в) Межиріч, Добранічівка, Гінці;
- г) Печера, Самчинці, Саврань, Гард;
- д) Погорілівка, Грушівка, Волинцеве;
- е) Собачки, Вовчок, Ігрень, Бузьки.

170. Провідну роль в неолітизації Подніпров'я та Полісся відіграли носії...

- а) культури Криш-Старчево;
- б) сурської культури;
- в) дніпро-донецької культури;
- г) буго-дністровської культури;
- д) культури лінійно-стрічкової кераміки;
- е) культури ямково-гребінцевої кераміки.

171. Про яку археологічну культуру на території Чернівецької області йдеться? Пам'ятки культури зафіксовані на низьких терасах берега Дністра в районі населених пунктів Перебиківці, Гордівці, Комарів та Ломачинці. Тут простежено скупчення мушель моллюсків, а також виявлено фрагменти керамічного

посуду й крем'яні вироби. Кераміка слабо випалена, бурого кольору, з домішкою піску чи жорстви, покрита ангобом. Фрагментами представлені глибока півсферична чаша з гребінчастим орнаментом, прямостінна посудина з лускоподібними відбитками штампу, видовжена круглодонна чаша, зрізанокінчна миска. До крем'яного інвентарю входять невеликі призматичні нуклеуси для відщепів і пластин, різці та скребки.

- а) буго-дністровська; г) молодовська;
- б) свідерська; д) трипільська;
- в) кукрецька; е) комарівська.

172. Яка з неолітичних культур України мала значний ареал поширення від Рейну на заході до Дністра та Горині на сході?

- а) ямково-гребінцевої кераміки; г) дніпро-донецька;
- б) лінійно-стрічкової кераміки; д) Криш-Старчево;
- в) буго-дністровська; е) сурська.

173. Культура лінійно-стрічкової кераміки поширена в / на...

- а) Волині та Верхньому Подністров'ї;
- б) Буго-Дністровському межиріччі;
- в) Дніпро-Бузькому межиріччі;
- г) Слобожанщині та Донбасі;
- д) Нижньому Подніпров'ї;
- е) Приазов'ї та Криму.

174. Про кераміку якої неолітичної культури йде мова? Округлотілий посуд з плоским дном, орнаментований паралельними прокресленими лініями, на які з рівними інтервалами наносилися поодинокі ямки, що нагадували ноти.

- а) Криш-Старчево; г) ямково-гребінцевої кераміки;
- б) сурська; д) лінійно-стрічкової кераміки;
- в) дніпро-донецька; е) буго-дністровська.

175. Для культури лінійно-стрічкової кераміки характерними були житла...

- а) житла з великих кісток тварин;
- б) житла на зразок яранги;
- в) портативні житла конічної форми;
- г) наземні прямокутні каркасно-стовпової конструкції;
- д) напівземлянки діаметром 5-10 м;

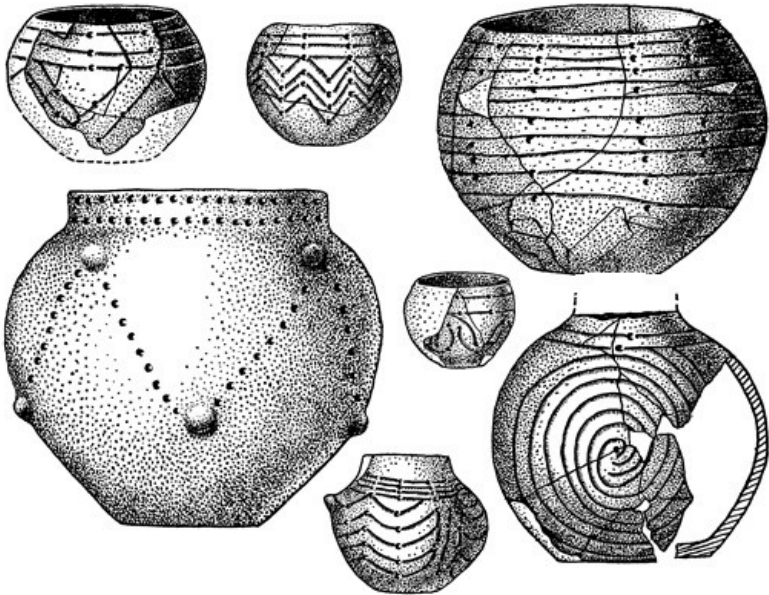
е) двоповерхові житла з двосхилим дахом.

176. Для неоліту України характерне...

а) двопілля;	г) іригаційне землеробство;
б) трипілля;	д) підсічне землеробство;
в) орне землеробство;	е) інтенсивне землеробство.

177. Для якої культури характерний зображений нижче комплекс керамічного посуду?

а) буго-дністровська;	г) трипільська;
б) лінійно-стрічкової кераміки;	д) сурська;
в) ямково-гребінцевої кераміки;	е) дніпро-донецька.

178. Культура лінійно-стрічкової кераміки датується...

а) VIII–VII тис. до н.е.;	в) VI–V тис. до н.е.;
б) VII–VI тис. до н.е.;	г) V–IV тис. до н.е.

179. Носії культури лінійно-стрічкової кераміки проникли на територію сучасної України...

а) через південь Польщі;	б) через Словаччину та Угорщину;
г) через Молдову;	в) через північний-схід Румунії.

180. До пам'яток культури лінійно-стрічкової кераміки відносяться:

- а) Печера, Самчинці, Саврань, Гард;
- б) Собачки, Вовчок, Ігрень, Бузьки;
- в) Ігрень, В'язівка, Мирне;
- г) Погорілівка, Грушівка, Волинцеве;
- д) Луцьк, Баїв, Незвисько, Торське;
- е) Межиріч, Добранічівка, Гінці.

181. До якої археологічної культури відносяться поховання Незвисько на Дністрі та Баїв у Рівненській обл. (біля першого виявлено близько 20 посудин з багатим орнаментом)?

- а) ямково-гребінцевої кераміки;
- б) буго-дністровська;
- в) лінійно-стрічкової кераміки;
- г) Криш-Старчево;
- д) сурська;
- е) свідерська.

182. Носії культури лінійно-стрічкової кераміки належали до...

- а) масивних, високих північних європеоїдів;
- б) середземноморського антропологічного типу;
- в) широколицего населення пізньокроманьйонського типу;
- г) широколицих монголоїдів.

183. Про яку археологічну культуру на території Чернівецької області йдеться? Поширена переважно в північній частині Буковини: Звенячин, Василів, Новосілка, Кормань. Розкопки проводилися на першій з пам'яток, де досліджено одне напівземлянкове житло та кілька господарських ям. Серед переважаючої столової кераміки сірих відтінків з відмуленої глини відомі кулясті посудини, а також посудина на піддоні. Орнамент («нотний») складався з ямок та прямих (рідко спіральних) прокреслених ліній. Трапляється й поєднання з рельєфними виступами. Кухонний посуд більш грубий, темніший і з домішками в глиняному тісті органіки чи шамоту.

- а) трипільська;
- б) комарівська;
- в) бабинська;
- г) Криш-Старчево;
- д) буго-дністровська;
- е) лінійно-стрічкової кераміки.

184. Для якої з культур на території Чернівецької області властивий такий асортимент кам'яних знарядь? До кременних виробів належать нуклеуси невеликих розмірів (призматичні, конічні), ретушовані пластини (в т.ч. вкладні до серпів з

характерною заповіркою), кінцеві скребки, різці, проколки тощо. Відомі й поодинокі вироби з обсидіану, що свідчить про контакти з населенням по інший бік Карпат. З лупаку виготовляли шліфовані знаряддя: тесла, долота, колодкоподібні вироби. Відомі також кам'яні зернотерки й вироби з кістки.

- а) лінійно-стрічкової кераміки; г) трипільська;
- б) Криш-Старчево; д) комарівська;
- в) буго-дністровська; е) бабинська.

185. З яких теренів носії КЛСК проникли в Пруто-Дністровський регіон?

- а) східних; г) північних;
- б) південних; д) північно-східних;
- в) західних; е) південно-західних.

186. Для керамічного комплексу якої культури характерні гостродонні горщики з домішкою трави у глині, поверхня яких укрита орнаментом у вигляді рядів наколів відступаючою гребінкою?

- а) лійчастого посуду; г) полгарської;
- б) трипільської; д) кукрецької;
- в) дніпро-донецької; е) КЛСК.

187. Дніпро-донецька культура датується...

- а) VIII–VI тис. до н.е.; в) VI–IV тис. до н.е.;
- б) VII–V тис. до н.е.; г) V–III тис. до н.е.

188. Найвідоміші стоянки дніпро-донецької культури:

- а) Луцьк, Баїв, Незвисько, Торське;
- б) Собачки, Вовчок, Ігрені, Бузьки;
- в) Печера, Самчинці, Саврань, Гард;
- г) Погорілівка, Грушівка, Скуносове, Волинцеве;
- д) Ігрені, В'язівка, Мирне;
- е) Межиріч, Добранічівка, Гінці.

189. Сурська культура була поширена в...

- а) Надпоріжжі та Надазов'ї;
- б) Приазов'ї та Криму;
- в) Середньому Подніпров'ї;
- г) басейні Сіверського Донця;
- д) Верхньому та Середньому Побужжю;
- е) Прикарпатті та Закарпатті.

190. Кам'яний посуд із талькового сланцю характерний для культури...

- а) буго-дністровської; г) Криш-Старчево;
- б) лінійно-стрічкової кераміки; д) Сурської;
- в) ямково-гребінцевої кераміки; е) дніпро-донецької.

191. Сурська культура датується...

- а) VIII–VII тис. до н.е.; в) VI–V тис. до н.е.;
- б) VII–VI тис. до н.е.; г) V–IV тис. до н.е.

192. До маріупольської нео-енеолітичної спільноти відноситься...

- а) культура ямково-гребінцевої кераміки;
- б) азово-дніпровська культура;
- в) дніпро-донецька культура;
- г) гребениківська культура;
- д) сурська культура;
- е) КЛСК.

193. Булави на території України з'явилися в...

- а) пізньому палеоліті; г) пізньому мезоліті;
- б) фінальному палеоліті; д) неоліті-єнеоліті;
- в) ранньому мезоліті; е) добу бронзи – РЗВ.

194. Колективні могильники маріупольського типу характерні для...

- а) дніпро-донецької культури; г) сурської культури;
- б) азово-дніпровської культури; д) усаївської групи;
- в) інгульської культури; е) софіївської групи.

195. Яка неолітична культура склалася на місцевому сурському та дніпро-донецькому культурному підґрунті, під прогресивним впливом ранніх землеробів Нижнього Подунав'я і Трансільванії?

- а) азово-дніпровська культура; г) Криш-Старчево;
- б) ямково-гребінцевої кераміки; д) сурська;
- в) буго-дністровська; е) КЛСК.

196. Про які пам'ятки йдеться? Велика група неолітичних поховань, що дістала назву від могильника, дослідженого у 1930 р. М. О. Макаренком. Усього відомо близько 30 таких колективних поховань, більшість із яких сконцентрована в Надпоріжжі. В одній ямі ховали кількох покійників у випростаній на спині позиції, густо засипаючи поховання

червоною вохрою. Розташовані поруч ями нерідко утворювали довгі ряди поховань.

- а) мезолітичні могильники;
- б) поховання усатівської групи;
- в) могильники софіївського типу;
- г) палеолітичні поховання;
- д) могильники маріупольського типу;
- е) поховання сурської культури.

197. Антропологічний тип похованих у могильниках маріупольського типу – ...

- а) масивні північні європеїди;
- б) широколиці монголоїди;
- в) середземноморський антропологічний тип;
- г) пізньокроманьйонський тип.

198. Про яку культуру йде мова? Група споріднених неолітичних пам'яток Північно-Східної України, відмінною рисою якої є гостродонні горщики, суцільно вкриті рядами глибоких наколів, іноді смугами гребінцевої орнаментатії. Серед крем'яних виробів поширені двобічно оброблені тесла, наконечники дротиків, скребачки на відщепях. Багатий кістяний інвентар: зубчасті гарпуни, тесла, рибальські гачки.

- а) культура лінійно-стрічкової кераміки;
- б) культура ямково-гребінцевої кераміки;
- в) азово-дніпровська культура;
- г) сурська культура;
- д) дніпро-донецька культура;
- е) культура Криш-Стерчево.

199. Найвідоміші стоянки культури ямково-гребінцевої кераміки:

- а) Межиріч, Добранічівка, Гінці;
- б) Собачки, Вовчок, Ігрен, Бузьки;
- в) Луцьк, Баїв, Незвисько, Торське;
- г) Погорілівка, Грушівка, Скуносове, Волинцеве;
- д) Печера, Самчинці, Саврань, Гард;
- е) Доброводи, Майданець, Тальне.

200. Культура ямково-гребінцевої кераміки датується...

- а) VII–VI тис. до н.е.;
- в) V–IV тис. до н.е.;

б) VI–V тис. до н.е.;

г) IV–III тис. до н.е.

201. Культуру ямково-гребінцевої кераміки асоціюють з прашурами...

а) слов'яно-германських народів; г) індо-іранських народів;

б) фрако-іллїрійських народів; д) праслов'ян;

в) фінно-угорських народів; е) прабалтів.

202. Прямими нащадками населення культури ямково-гребінцевої кераміки є носії...

а) мар'янівсько-бондарихинської культури;

б) комарівської-тшинецької КІС;

в) ямної КІС;

г) бабинської культури;

д) сосницької культури;

е) зрубної КІС.

203. На півночі України неолітична доба закінчилася в...

а) V тис. до н.е.;

в) III тис. до н.е.;

б) IV тис. до н.е.;

г) II тис. до н.е.

204. Пам'ятки яких неолітичних культур відомі на території Чернівецької області?

а) буго-дністровської та лінійно-стрічкової кераміки;

б) Криш-Старчево та німанської;

в) таш-аїрської та донецької;

г) ямково-гребінцевої кераміки та сурської.

205. Важливою особливістю кам'яної доби України є споконвічне домінування культурно-історичних зв'язків...

а) північного напрямку; в) південного напрямку;

б) східного напрямку; г) західного напрямку.

206. Встановіть хронологічну послідовність появи складових крем'яної індустрії, починаючи від найдавнішого:

а) біфас; г) мікроліти;

б) леваллуа; д) шліфування.

в) призматична техніка;

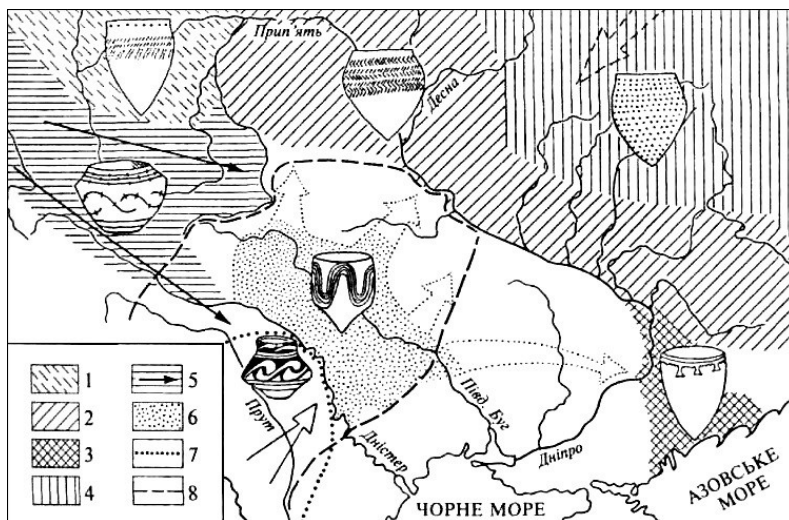
Старожитності енеоліту

207. Початки енеоліту в Україні сформувалися внаслідок міграції населення...

а) культури Криш-Старчево;	г) азово-дніпровської культури;
б) буго-дністровської культури;	д) спільноти Трипілля-Кукутені;
в) дніпро-донецької культури;	е) ямної КІС.

208. Ідентифікуйте на карті України нео-енеолітичні культури:

а) німанська;	д) лінійно-стрічкової кераміки;
б) дніпро-донецька;	е) буго-дністровська;
в) сурська;	є) Кукутені;
г) ямково-гребінцевої кераміки;	ж) Трипілля.

209. Заселення території сучасної України населенням спільноти Трипілля-Кукутені відбувалося з ... напрямку.

а) північно-східного;	г) північного;
б) південно-східного;	д) південного;
в) південно-західного;	е) західного.

210. Хронологія енеоліту ґрунтується на датуванні...

а) трипільської культури;	г) баденської культури;
б) лендельської культури;	д) квітнянської культури;
в) полгарської культури;	е) стогівської культури.

211. Доба енеоліту на українських землях датується...

- а) VII–V тис. до н.е.; в) IV–III тис. до н.е.;
- б) VI–IV тис. до н.е.; г) III–II тис. до н.е.

212. Яка з культур найбільше відповідає наведеній характеристиці? Комплексне землеробсько-скотарське господарство з розвинутим гончарством і кременярством, власною металообробкою міді та досконалим житлобудуванням, а також багатою і самобутньою духовною культурою.

- а) КЛСК; г) трипільська;
- б) ямна; д) дереївська;
- в) стогівська; е) квітнянська.

213. Найпізнішу фазу Трипілля-Кукутені (С II) відносять до...

- а) пізнього неоліту; г) пізнього енеоліту;
- б) розвиненого неоліту; д) раннього бронзового віку;
- в) раннього енеоліту; е) середнього бронзового віку.

214. Автохтонну гіпотезу походження трипільської культури запропонував...

- а) О. О. Кандиба; г) Р. Ф. Кайндль;
- б) В. В. Хвойка; д) Ч. А. Амброжевич;
- в) Е. Р. фон Штерн; е) Ф. К. Вовк.

215. Міграційну гіпотезу походження трипільської культури сформулював...

- а) Ф. К. Вовк; г) Ч. А. Амброжевич;
- б) В. В. Хвойка; д) Е. Р. фон Штерн;
- в) Р. Ф. Кайндль; е) О. О. Кандиба.

216. Періодизацію трипільської культури за результатами розкопок поселень у Верхньому Подністров'ї та Верхньому Попрутті здійснив...

- а) О. О. Кандиба; г) Ч. Е. Амброжевич;
- б) В. В. Хвойка; д) Е. Р. фон Штерн;
- в) Ф. К. Вовк; е) Р. Ф. Кайндль.

217. На теренах України виявлено близько ... поселень раннього Трипілля.

- а) десятка; г) сотні;
- б) двох десятків; д) двох сотень;
- в) пів сотні; е) чверть тисячі.

218. Розкопки пам'яток раннього Трипілля проводили...
- а) В. Д. Баран та І. С. Винокур;
 - б) С. М. Бібіков і В. Г. Збенович;
 - в) В. М. Даниленко та Д. Я. Телегін;
 - г) І. Г. Підоплічко та І. Г. Шовкопляс;
 - д) О. П. Черниш і В. М. Гладилін;
 - е) З. В. Янушевич і Г. О. Пашкевич.
219. Яка з перелічених культур не брала участі у формуванні Трипільсько-Кукутенської спільноти?
- а) лінійно-стрічкової кераміки;
 - б) ямково-гребінцевої кераміки;
 - в) Хаманджія;
 - г) Боян;
 - д) Кріш.
220. Найдавніше з відомих поселень трипільської культури в Україні – ...
- а) Бернашівка;
 - б) Бернове;
 - в) Ленківці;
 - г) Лука-Врублівецька;
 - д) Поливанів Яр;
 - е) Сабатинівка.
221. Трипілля А традиційно поділяють на ... фаз / фази.
- а) дві;
 - б) три;
 - в) чотири;
 - г) п'ять;
 - д) шість;
 - е) сім.
222. До якого етапу трипільської культури відносяться поселення Лука-Врублівецька та Гринівка?
- а) ранній;
 - б) середній;
 - в) пізній;
 - г) фінальний.
223. Які з поселень трипільської культури на території Чернівецької області відносяться до раннього етапу?
- а) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
 - б) Василівка, Шипинці А, Хотин, Мошанець;
 - в) Магала, Дорошівці, Коровія-Валени, Рингач;
 - г) Поливанів Яр, Дарабани, Шипинці, Коновка.
224. До середнього етапу трипільської культури на території Чернівецької області відносяться поселення:
- а) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
 - б) Василівка, Шипинці А, Хотин, Мошанець;
 - в) Кормань, Вороновиця, Звенячин, Стерче;
 - г) Магала, Дорошівці, Коровія-Валени, Рингач.

225. Які пам'ятки трипільської культури на території Чернівецької області відносяться до пізнього етапу?

- а) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
б) Василівка, Шипинці А, Хотин, Мошанець;
в) Кормань, Вороновиця, Шубранець, Бабин;
г) Магала, Коровія-Валени, Рингач, Звенячин.

226. Які з пам'яток трипільської культури на території Чернівецької області є багатошаровими?

- а) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
б) Поливанів Яр, Дарабани, Шипинці, Коновка;
в) Василівка, Ожеве-острів, Хотин, Мошанець;
г) Кормань, Вороновиця, Шубранець, Бабин.

227. До якого етапу трипільської культури відносяться поселення Володимирівка на Синюсі та Коломийщина поблизу Києва?

- а) ранній; в) пізній;
б) середній; г) фінальний.

228. До якого етапу трипільської культури відносяться поселення Козаровичі та Городськ?

- а) ранній; в) пізній;
б) середній; г) фінальний.

229. Носії трипільської культури вийшли на північному сході на правий берег Дніпра на ділянці Ржищів-Трипілля на етапі...

- а) А III; в) В I – В II; д) С I;
б) В I; г) В II; е) С II.

230. Запаси високоякісного туронського кременю та родовища солі розроблялися в ареалі... групи пам'яток трипільської культури

- а) верхньодністровської; г) томашівської;
б) коломиїщинської; д) косенівської;
в) чапаївсько-лукашівської; е) софіївської.

231. В Буго-Дніпровському межиріччі були поширені такі групи пам'яток трипільської культури:

- а) бадразька, бринзенська;
- б) касперівська, гординештська;
- в) косенівська, томашівська;
- г) софіївська, чапаївсько-лукашівська;

232. Яка з локальних груп трипільської культури не поширювалася на територію сучасної Чернівецької області?

- а) томашівська; в) шипинецька;
- б) заліщицька; г) петренська.

233. Пам'ятки якої з локальних груп трипільської культури невідомі на території Чернівецької області?

- а) гординештська; г) бадразька;
- б) мерешовська; д) бринзенська;
- в) коломиїщинська; е) касперівська.

234. Які з поселень трипільської культури на території Чернівецької області віднесено до шипинецької локальної групи?

- а) Бабин, Поливанів Яр II, Мошанець, Волошкове;
- б) Бернове, Витилівка, Ленківці, Чернівці-Рогатка;
- в) Дарабани II, Шебутинці, Коновка, Мошанець;
- г) Магала, Рингач, Дорошівці, Коровія-Валени.

235. Феномен поселень-гігантів трипільської культури пов'язаний насамперед з ... групою пам'яток.

- а) верхньодністровською; г) петренською;
- б) томашівською; д) бадразькою;
- в) шипинецькою; е) софіївською.

236. Поселення-гіганти трипільської культури зосереджені в...

- а) Вінницькій обл.; г) Хмельницькій обл.;
- б) Івано-Франківській обл.; д) Черкаській обл.;
- в) Київській обл.; е) Чернівецькій обл.

237. Доба найвищого розквіту й консолідації КІС Трипільля-Кукутені настала в...

- а) другій половині VI тис. до н.е.;
- б) першій половині V тис. до н.е.;
- в) другій половині V тис. до н.е.;
- г) першій половині IV тис. до н.е.;
- д) другій половині IV тис. до н.е.;
- е) першій половині III тис. до н.е.

238. Софіївська група трипільської культури датується...

- а) останньою чвертю VI тис. до н.е.;
- б) першою половиною V тис. до н.е.;
- в) другою половиною V тис. до н.е.;

- г) першою половиною IV тис. до н.е.;
- д) другою половиною IV тис. до н.е.;
- е) першою чвертю III тис. до н.е.

239. Який поховальний обряд характерний для софіївської групи трипільської культури?

- а) випростані інгумації; г) тілоспалення на стороні;
- б) скорчені інгумації; д) інгумації під курганом;
- в) кремації на місці; е) тілоспалення під курганом.

240. Про носіїв якої групи трипільської культури йдеться? Відомі чотири ґрунтові цвинтарі на території Київської області, розташовані на піщаних дюнах уздовж краю борової тераси лівого берега Дніпра. Поховальний обряд – тілоспалення на стороні. Прах ховали в урнах або мішечках у ямах. У половині поховань виявлено знаряддя праці (крем'яні ножі, клинцеві сокири, рогові сокирки, ретушери, віджимники, прясла), зброю (кам'яні сокири-молоти, мідні сокири й кинджали, крем'яні та мідні вістря стріл), прикраси (мідні браслети й пронизки, намистини з бурштину, кості, каменю), кераміку (широкогорлі й біконічні горщики, опуклотілі посудини, конічні чаші, амфорки, мініатюрний посуд). Аналіз ритуалу дає можливість виділити чотири статеві-вікові групи (діти-підлітки, дорослі, чоловіки, жінки) і три соціальні страти.

- а) бадразька; г) томашівська;
- б) косенівська; д) усатівська;
- в) софіївська; е) шипинецька.

241. Яким був основний обряд поховання на Чапаївському могильнику КІС Трипілья-Кукутені?

- а) випростане на спині тіло покладення;
- б) скорчене на боку тілопокладення;
- в) кремація на місці;
- г) тілоспалення на стороні;
- д) інгумація під курганом;
- е) тілоспалення під курганом.

242. Яка група пам'яток спільноти Трипілья-Кукутені поширена на Східній Волині та між верхів'ями Південного Бугу і Середнім Дністром?

- а) верхньодністровська; г) софіївська;

- б) городсько-касперівська; д) томахівська;
в) петренська; е) шипинецька.

243. Яка група пам'яток сформувалася на основі спільноти Трипілля-Кукутені в степовій зоні Північно-Західного Причорномор'я?

- а) бадразька; г) петренська;
б) бринзенська; д) софіївська;
в) одеська; е) усатівська.

244. Що, як гадають дослідники, спонукало носіїв трипільської культури регулярно через декілька десятків років полишати свої поселення, спаливши оселі, та переселятися на нове місце?

- а) виснаження ресурсів; г) воєнна небезпека;
б) епідеміологічна ситуація; д) нові міграції населення;
в) культова обрядовість; е) природні катаклізми.

245. До укріплених поселень (городищ) трипільської культури належать:

- а) Бернашівка, Лука-Врублівецька, Ленківці;
б) Бернове, Вороновиця, Сабатинівка;
в) Коломийщина, Володимирівка, Тимкове;
г) Поливанів Яр, Козаровичі, Маяки;
д) Усатове, Вихватинці, Софіївка.

246. Що є нехарактерним для планіграфії та архітектури поселень трипільської культури?

- а) розташування жител концентричними колами;
б) наземні прямокутні житла каркасно-стовпової конструкції;
в) використання землянок і напівземлянок;
г) підвал-підкліть у наземному житлі.

247. Що з переліченого невластиве для архітектури й інтер'єру жител трипільської культури?

- а) двоповерхові житла з двосхилим дахом;
б) орієнтування житла входом до центру поселення;
в) димарі для вогнищ і печей;
г) круглі вікна на торці будівель.

248. Який елемент в архітектурі й інтер'єрі жител трипільської культури не зустрічається?

- а) опалення житла склепінчастими печами;

- б) розписний декор стін жител;
- в) вівтарі всередині жител;
- г) керамічні моделі триповерхових жител.

249. Вкажіть нехарактерну для трипільської культури складову архітектури.

- а) використання великих кісток тварин;
- б) керамічні моделі жител;
- в) вмонтовані в інтер'єр житла гончарні горни;
- г) вимостка долівки та подіуми.

250. Поселення локалізуються в різних топографічних умовах – як на низинних ділянках річкових долин, так і на високих мисах та пагорбах. На ранньому етапі поселення займали площу близько 1 га й забудовувалися в ряд чи по колу овальними заглибленими (діаметром 2,5-6 м) чи прямокутними наземними (5-8×8-18 м) житловими та господарськими будівлями. Поселення середнього етапу, кількість яких зростає, збільшилися в розмірах до 30 га й були зайняті переважно наземними житлами (3-10×5,5-25 м) і господарськими ямами, рідше – напівземлянками. Схожа забудова, при зменшенні площі селищ і жител, практикувалися й на пізньому етапі. Якої з культур на території Чернівецької області стосується цей опис?

- а) буго-дністровської;
- б) лінійно-стрічкової кераміки;
- в) трипільської;
- г) ямної;
- д) кулястих амфор;
- е) шнурової кераміки.

251. Наземні житла були одно- чи двокамерними, каркасно-стовповою конструкції, з двосхилим дахом, вкритим, ймовірно, очеретом. Житла обмашувалися глиною, яка після спалення будівель формувала скупчення обмазки у вигляді площадок. Якої з культур на території Чернівецької області стосується цей опис?

- а) буго-дністровської;
- б) лінійно-стрічкової кераміки;
- в) трипільської;
- г) ямної;
- д) кулястих амфор;
- е) шнурової кераміки.

252. Керамічні моделі жител трипільської культури відомі з поселень:

- а) Попудня, Володимирівка, Розсохуватка;
- б) Коновка, Поливанів Яр, Ожеве-острів;

- в) Майданець, Небелівка, Мошанець;
- г) Поливанів Яр, Козаровичі, Маяки.

253. На яких поселеннях трипільської культури на території Чернівецької області дослідники зафіксували існування двоповерхових жител?

- а) Коновка, Поливанів Яр, Ожеве-острів;
- б) Ленківці, Витилівка, Чернівці-Рогатка;
- в) Шипинці, Магала, Коровія-Валени;
- г) Василівка, Ломачинці, Дарабани.

254. Про елементи житла якої з культур на території Чернівецької області йдеться? Житла опалювалися вогнищами чи глинобитними склепінчастими печами (1×1-2×2 м). В інтер'єрі виділяють вимостки, подіуми, вівтарі.

- а) буго-дністровської; г) ямної;
- б) лінійно-стрічкової кераміки; д) кулястих амфор;
- в) трипільської; е) шнурової кераміки.

255. Питання щодо існування в трипільській культурі поселень-гігантів було порушене наприкінці 60-х років XX ст. завдяки...

- а) аерофотозйомці; г) меліорації;
- б) георадарам; д) новобудовам;
- в) ГІС-технологіям; е) спорудженню ГЕС.

256. Розміри поселень-гігантів трипільської культури сягали до...

- а) 10 га; в) 100 га; д) 200 га;
- б) 50 га; г) 150 га; е) 450 га.

257. Кількість жител на поселенні-гіганті трипільської культури могла сягати...

- а) 500; в) 1500; д) 2500;
- б) 1000; г) 2000; е) 3000.

258. Розквіт домобудівництва трипільської культури припадає на...

- а) кінець раннього та першу фазу середнього періоду;
- б) середній період;
- в) середній та першу фазу пізнього періодів;
- г) пізній період.

259. Храмові споруди трипільської культури дослідники виділяють на поселеннях:

- а) Попудня, Володимирівка, Розсохуватка;
- б) Василівка, Володимирівка, Ожеве-острів;
- в) Поливанів Яр, Козаровичі, Маяки;
- г) Майданець, Небелівка, Коновка.

260. Для досягнення найвищої температури та випалу, відповідно, досконалішого керамічного посуду носії трипільської культури використовували...

- а) відкрите вогнище; г) двоярусний гончарний горн;
- б) закрите вогнище; д) металургійний горн;
- в) одноярусний горн; е) куполоподібну піч.

261. Якої категорії посуду трипільської культури стосується опис? Посуд виготовлявся з формувальної маси, до складу якої входила суміш масних і пісних глин із додаванням піску та половини злакових рослин. Конструювання тари здійснювали шляхом сполучення різних частин: дна, тулуба, горловини. Обличкування поверхонь відбувалося нанесенням на сформований каркас тонкого шару пісної глини з домішкою шамоту. Потім поверхні ретельно загладжували, а іноді й фарбували вохрою. Низькотемпературний випал надавав посудові міцності та вологостійкості. Випал здійснювали переважно на відкритому вогнищі, що призводило до нерівномірного прожарювання поверхонь. Ємності мали великі розміри (висота – 0,8-1,0 м), товсті стінки, грушо- чи кулеподібну форму.

- а) кухонний посуд; в) тарний посуд;
- б) столовий посуд; г) культовий посуд.

262. Для якої групи кераміки трипільської культури характерна домішка в глиняному тісті зерен шамоту чи товчених мушель?

- а) столова; в) тарна;
- б) кухонна; г) культова.

263. До якої групи керамічного посуду трипільської культури відносять, як правило, такі вироби: біноклеподібні, зооморфні, мініатюрні посудини, керноси?

- а) столова; в) тарна;
- б) кухонна; г) культова.

264. Якої категорії посуду трипільської культури стосується опис? Посуд репрезентують широко відкриті товстостінні

горщики з шорсткою фактурою поверхонь. Формувальні маси вбирали масні глини з широким набором спіснювальних домішок (зернистий пісок, жорства, кварц, слюда, шамот, товчена мушля, ракушняк, вапняк). Цю категорію виробів характеризує водопроникність і термостійкість. Посуд мав здебільшого скромне декоративне оздоблення.

- а) столовий; в) тарний;
- б) кухонний; г) культовий.

265. Для якого періоду трипільської культури в основному характерна орнаментика керамічних посудин у вигляді шнурового орнаменту з використанням відбитків крученої мотузки та намотаного на паличку шнура («гусеничка»)?

- а) А ІІІ; в) В І–В ІІ; д) С І;
- б) В І; г) В ІІ; е) С ІІ.

266. Найвищої досконалості керамісти трипільської культури досягли у виготовленні...

- а) кухонного посуду; в) тарного посуду;
- б) столового посуду; г) культового посуду.

267. Які технологічні прийоми обробки поверхні керамічних посудин не використовували гончарі трипільської культури?

- а) згладжування; в) монохромний розпис;
- б) ангоб; г) покриття лаком.

268. Які прийоми обробки поверхні керамічного посуду не зафіксовані в трипільській культурі?

- а) лискування; в) руст;
- б) поліхромний розпис; г) покриття поливою.

269. На якому етапі трипільської культури з'являється орнаментований розписом посуд?

- а) А; в) В І–В ІІ; д) С І;
- б) В І; г) В ІІ; е) С ІІ.

270. У якій з перелічених культур трапляється орнаментика посуду у вигляді волют, метопів, фестонів, тангентних схем, зооморфних зображень?

- а) буго-дністровська; г) ямна;
- б) лінійно-стрічкової кераміки; д) кулястих амфор;
- в) трипільська; е) шнурової кераміки.

271. Як називається керамічна посудина з додатковими чашами-ємкостями невеликих розмірів навколо вінчика, відома, зокрема, серед асортименту виробів трипільської культури?

- а) піфос; в) руст; д) букраній;
б) кернос; г) барботин; е) бовин.

272. Як називається прийом оздоблення поверхні кухонного посуду, наприклад, трипільської культури, при якому обмазка поверхні рідкою глиною утворювала шорстку структуру поверхні?

- а) кернос; в) руст; д) ОВИД;
б) піфос; г) букраній; е) бовин.

273. Особливо оригіальною формою керамічного посуду трипільської культури є...

- а) чаші;
б) керноси;
в) вази;
г) черпаки;
д) кубки;
е) амфори;
є) покоришки;
ж) грушоподібні посудини;
з) сфероконічні посудини;
и) біноклеподібні посудини.

274. Найбільш поширеною заглиблена техніка орнаментування посуду в трипільській культурі була на...

- а) ранньому етапі; в) пізньому етапі;
б) середньому етапі; г) фінальному етапі.

275. Для якого хронологічного періоду трипільської культури характерний декор, коли заглиблені ділянки поверхні посуду зтирали білою пастою?

- а) ранній; в) пізній;
б) середній; г) фінальний.

276. На якому етапі трипільської культури на поверхню керамічного посуду наносився штампований, прокреслений і канельований орнамент?

- а) ранній; в) пізній;
б) середній; г) фінальний.

277. Для розпису керамічного посуду трипільської культури використовували фарби таких кольорів:

- а) чорний, синій, зелений; в) чорний, червоний, білий;
б) червоний, зелений, білий; г) червоний, чорний, синій.

278. Яка з форм посуду трипільської культури не мала донець?

- а) чаші;
б) глеки;
в) грушоподібні посудини;
г) покришки;
д) вази;
е) черпаки;
є) кубки;
ж) амфори;
з) сфероконічні посудини;
и) біноклеподібні посудини.

279. Для якого періоду трипільської культури характерна така стилістика виконання антропоморфної пластики? Приземкувата безрука жінка з невеликими грудьми, широкими стегнами і загостреним шпичаком замість голови. Оголені тіла низки статуеток були суцільно декоровані нижче грудей врізним візерунком. Для цих матрон з ознаками стеатопігії спеціально ліпили відповідні крісла-трони з рогатими спинками.

- а) ранній; в) пізній;
б) середній; г) фінальний.

280. Коли в трипільській культурі утверджується більш реалістичніший стиль виконання обличчя антропоморфної пластики?

- а) на рубежі раннього – середнього етапів;
- б) на початку середнього етапу;
- в) на зламі середнього – початку пізнього етапу;
- г) наприкінці пізнього етапу.

281. Яка з перелічених рис не властива для антропоморфної пластики трипільської культури?

- а) традиція полейконії;
- б) абсолютна кількісна перевага жіночих зображень;
- в) наявність образів Оранти (статуетки в положенні адорації);
- г) наявність образу Мадонни (жінка з немовлям біля грудей);
- д) відображення вагітної жінки;
- е) кількісне переважання статуеток у сидячому положенні;

282. Яка з характеристик невірна по відношенню до антропоморфної пластики трипільської культури?

- а) кількісне переважання чоловічих статуеток;
- б) виконання ніг у вигляді конуса;
- в) відображення вікової диференціації;
- г) фалічні зображення на чоловічих статуетках;
- д) орнаментация теракот заглибленим орнаментом;
- е) розпис статуеток.

283. Серед зооморфної пластики переважають...

- а) домашні звірі; г) дикі птахи;
- б) дикі звірі; д) плазуни;
- в) домашні птахи; е) фантастичні тварини.

284. Зооморфні статуетки трипільської культури, в яких через схематичне виконання чи стан збереження неможливо визначити видову та статеву приналежність, прийнято називати...

- а) кернос; г) метоп;
- б) піфос; д) бовин-овид;
- в) руст-барботин; е) букраній.

285. Як у старожитностях трипільської культури називають символічне рельєфне зображення голови чи рогів великої рогатої худоби, яким прикрашали посуд та інші вироби?

- а) бовин-овид; г) піфос;
- б) кернос; д) метоп;
- в) руст-барботин; е) букраній.

286. Жіночі зображення в трипільській культурі трактуються переважно як...

- а) Оранта; г) Велика Богиня-Матір;
- б) Матрона; д) Діана-Артеміда;
- в) Мадонна; е) Священна Берегиня.

287. З-поміж транспортних засобів у керамічній пластичі трипільської культури найчастіше трапляється / трапляються...

- а) віз; г) сани;
- б) колісниця; д) лижі;
- в) волокуша; е) човен.

288. Гончарні горни та майстерні трипільської культури досліджені на поселеннях:

- а) Бернашівка, Ленківці, Студениця, Бодаки;
- б) Городниця, Цвіклівці, Рингач, Комарів;
- в) Лука-Врублівецька, Жванець-Щовб, Веселий Кут, Тростянчик;
- г) Поливанів Яр, Студениця, Ломачинці, Бодаки.

289. З якими пам'ятками трипільської культури на правобережжі Середнього Дністра пов'язують майстерні з переробки кременю?

- а) Хотин-фортеця, Дарабани-Замчесько, Ожеве-острів;
- б) Поливанів Яр III, Ломачинці-Плита, Комарів-Кринички;
- в) Василівка, Мошанець, Коновка;
- г) Бабин, Ленківці, Каплівка.

290. Яка основна продукція кременеобробних майстерень Середнього Подністров'я, призначена, зокрема, для обміну на далекі відстані?

- а) довгі пластини та сокири;
- б) наконечники стріл і дротиків;
- в) вкладні серпів;
- г) скребки та різці.

291. У старожитностях якої культури на території сучасної Чернівецької області вперше зафіксовані кам'яні навершя булав?

- а) буго-дністровська;
- б) лінійно-стрічкової кераміки;
- в) трипільська;
- г) ямна;
- д) комарівська;
- е) Ноа.

292. Як називають ударну зброю, зокрема, у трипільській культурі, призначену для пробивання захисних обладунків?

- а) сокира-молот;
- б) клевець;
- в) булава;
- г) рогатина;
- д) спис;
- е) кинджал.

293. Найдавніші вироби з міді, як і технології їх виробництва, принесли з собою на терени сучасної України носії культури...

- а) Криш-Старчево;
- б) лінійно-стрічкової кераміки;
- в) трипільської;
- г) лійчастого посуду;
- д) полгарської;
- е) лендельської.

294. До складу якої металургійної провінції входили спільноти Українського Лісостепу та Степу в енеоліті?

- а) Європейська;
- б) Євразійська;
- в) Кавказька;
- г) Циркумпонтійська;
- д) Балкано-Карпатська;
- е) Волго-Уральська.

295. Мідна сировина для функціонування ранньотрипільського осередку металооброки надходила переважно з...

- а) Ай-Бунару;
- б) Бахмута;
- в) Каргали;
- г) Картамиша;
- д) Тіроля;
- е) Трансільванії.

296. На родовища міді якого регіону орієнтувався середньотрипільський осередок металообробки?

- а) Середнє Подунав'я; г) Донбас;
- б) Нижнє Подунав'я; д) Подністров'я;
- в) Трансільванія; е) Волинь.

297. Для середовища КІС Трипільля-Кукутені вироби з миш'яковистої бронзи та срібла характерні для...

- а) Софіївського осередку; в) ранньотрипільського осередку;
- б) Усатівського осередку; г) середньотрипільського осередку.

298. Які з перелічених металевих виробів нехарактерні для трипільської культури?

- а) шила; в) кинджали;
- б) рибальські гачки; г) мечі.

299. Які металеві вироби невідомі в трипільській культурі?

- а) сокири; в) браслети;
- б) булави; г) намистини.

300. На яких пам'ятках трипільської культури на території Чернівецької області зафіксовано пов'язані з металообробкою матеріали?

- а) Василівка, Ожеве; г) Ленківці, Коновка;
- б) Витилівка, Поливанів Яр; д) Чернівці, Магала;
- в) Дарабани, Бернове; е) Шипинці, Коровія.

301. Абсолютна більшість знарядь трипільської культури виготовлена з...

- а) кістки; в) кременю; д) міді;
- б) рогу; г) пісковіку; е) бронзи.

302. Носії трипільської культури розробляли родовища кременю...

- а) Нижнього Подніпров'я та Донбасу;
- б) Закарпаття і Прикарпаття;
- в) Верхнього Побужжя і Причорномор'я;
- г) Подністров'я та Східної Волині.

303. В яких пунктах відомі шахти та штольні енеолітичної доби?

- а) Жванець і Тростянчик; в) Студениця та Бодаки;
- б) Ломачинці та Комарів; г) Цвіклівці та Городниця.

304. Майстерні трипільської культури з переробки крем'яної сировини:

- а) Городниця, Цвіклівці, Рингач, Комарів;
- б) Козаровичі, Маяки, Володимирівка, Усатове;
- в) Лука-Врублівецька, Жванець-Щовб, Веселий Кут, Тростянчик;
- г) Поливанів Яр, Студениця, Ломачинці, Бодаки;
- д) Попудня, Володимирівка, Ворошилівка, Розсохуватка.

305. У техніці обробки кременю в трипільській культурі переважала техніка...

- а) тейяк;
- б) клектон;
- в) мікок;
- г) леваллуа;
- д) призматична;
- е) біфасіальна.

306. Які вироби з кременю нехарактерні для трипільської культури?

- а) сокири;
- б) рубила;
- в) тесла;
- г) долота;
- д) відбійники;
- е) скребки;
- є) різці;
- ж) свердла;
- з) вістря стріл;
- и) вкладні серпів.

307. До складу скарбів трипільської культури переважно входять...

- а) золоті прикраси;
- б) металевий лом і злитки;
- в) прикраси з кістки, зубів та рогу;
- г) вироби з міді та крем'яні пластини.

308. У яких пунктах виявлені скарби трипільської культури?

- а) Городниця, Цвіклівці, Рингач;
- б) Доброводи, Тальянки, Глибочок;
- в) Лука-Врублівецька, Жванець, Тростянчик;
- г) Поливанів Яр, Студениця, Бодаки.

309. У трипільській культурі мотики для обробітку ґрунту виготовляли переважно з...

- а) каменю;
- б) кістки;
- в) рогу;
- г) міді.

310. Якої зі складових виготовлення та використання текстилю чи артефактів, які б засвідчували це, не зафіксовано в старожитностях трипільської культури?

- а) прясельце для веретена;
- б) керамічні важки для натягування ниток;
- в) вертикальний ткацький верстат;
- г) в'язання тканини;
- д) рештки вишивки.

311. Якої зі складових виготовлення та використання текстилю чи артефактів, які б засвідчували це, не зафіксовано в старожитностях трипільської культури?

- а) відбитки текстилю на керамічному посуді;
- б) знахідки фрагментів тканини;
- в) горизонтальний ткацький верстат;
- г) зображення одягу на посуді й антропоморфній пластиці;
- д) рештки ткацького верстата.

312. Клімат в енеоліті у порівнянні із сучасним був...

- а) більш вологим і теплим;
- б) більш сухим і холодним;
- в) більш вологим і холодним;
- г) більш сухим і теплим.

313. Провідною галуззю господарства спільноти Трипільля-Кукутені вважається...

- а) полювання;
- б) збиральництво;
- в) риболовля;
- г) землеробство;
- д) скотарство;
- е) ремесла.

314. Палеоботанічні дослідження археологічного матеріалу з пам'яток України проводили:

- а) С. М. Бібіков, В. Г. Збеневич, М. М. Шмаглій;
- б) О. П. Журавльов, Є. Ю. Яніш, Б. Т. Рідуш;
- в) В. О. Круц, С. М. Рижов, О. Г. Корвін-Піотровський;
- г) З. В. Янушевич, Г. О. Пашкевич, С. А. Горбаненко.

315. Визначення палеозоологічного матеріалу з археологічних розкопок різночасових пам'яток проводили:

- а) С. М. Бібіков, В. Г. Збеневич, М. М. Шмаглій;
- б) О. П. Журавльов, Є. Ю. Яніш, Б. Т. Рідуш;
- в) В. О. Круц, С. М. Рижов, О. Г. Корвін-Піотровський;
- г) З. В. Янушевич, Г. О. Пашкевич, С. А. Горбаненко.

316. Які культури переважали в господарстві трипільської культури?

- а) півчасті пшениці, ячмінь, горох;
- б) голозерні злаки, вика;
- в) голозерні злаки, картопля;
- г) просо, жито, ячмінь;
- д) горох, боби, вика;
- е) кукурудза, квасоля, гарбуз.

317. Яке знаряддя було основним для обробітку ґрунту в носіїв трипільської культури?

а) палка-копачка;	д) борона;
б) кайло;	е) рало;
в) мотика;	є) соха;
г) заступ;	ж) плуг.

318. Збір врожаю злакових у трипільській культурі здійснювали за допомогою...

а) жнивних ножів;	г) різаків;
б) серпів із кременевими вкладнями;	д) коси;
в) цілнокременевих серпів;	е) серпів із кераміки.

319. Яке із землеробських знарядь (деталей знарядь) не є характерним для трипільської культури?

а) вкладні молотильної дошки;	г) чересло;
б) крем'яні вкладні серпів;	д) зернотерка.
в) рогові мотики;	

320. Наявність молотильних дощок у трипільській культурі засвідчена...

а) крем'яними вкладнями;	в) роговими деталями;
б) кам'яними наконечниками;	г) відбитками на обмозці.

321. Скотарство у носіїв трипільської культури мало ... характер.

а) відгінний;	г) допоміжний;
б) м'ясний;	д) м'ясо-молочний;
в) молочний;	е) молочно-м'ясний.

322. Що з перелічених характеристик скотарства в трипільській культурі не свідчить про його молочний напрям?

- а) керамічні цідилка-друшляки;
- б) використання ВРХ як тягової сили;
- в) значний відсоток худоби зрілого віку;
- г) змодельоване вим'я на зразках зооморфної пластики;
- д) переважання в кісткових рештках худоби-молодняка.

323. Які тварини відігравали основну роль у тваринництві трипільської культури?

а) ВРХ;	в) свиня;	д) кінь;
б) ДРХ;	г) птиця;	е) собака.

324. Виберіть послідовність питомої ваги худоби в носіїв трипільської культури в напрямку убутання.

- а) велика рогата худоба, кінь, дрібна рогата худоба;
- б) свиня, велика рогата худоба, собака;
- в) дрібна рогата худоба, велика рогата худоба, кінь;
- г) велика рогата худоба, свиня, дрібна рогата худоба;
- д) дрібна рогата худоба, свиня, собака;
- е) свиня, велика рогата худоба, дрібна рогата худоба.

325. Яка з наведених характеристик не відображає особливості мисливства та рибальства в трипільській культурі?

- а) переважання мисливства над скотарством за раннього Трипілля;
- б) значення копитних як промислових тварин;
- в) домінування м'ясного напрямку полювання;
- г) використання мідних риболовних гачків;
- д) переважання хутряного напрямку мисливства;
- е) знахідки риболовних гачків з кістки;
- є) використання гарпунів.

326. Що з перелічених елементів не простежено в духовному світі трипільської культури?

- а) центральна фігура Великої Богині-Матері;
- б) полієйконічні образи жінки-бика;
- в) тричленна модель світу;
- г) культ бика;
- д) культ змія-дракона;
- е) тотемістичні культи.

327. Який елемент духовної культури не виділено в старожитностях трипільської культури?

- а) нечисленні персонажі чоловічої статі;
- б) образ багатоярусних антропоморфних істот;
- в) образ світового дерева (дерева життя);
- г) образ воїна-героя;
- д) солярні знаки;
- е) місячні знаки.

328. Яка з наведених характеристик не властива для знакової системи трипільської культури?

- а) умовно-символічне мистецтво;

335. Хто з українських археологів вивчав культуру Болград-Алдень?

- а) С. М. Бібіков; г) Г. О. Пашкевич;
- б) О. П. Журавльов; д) В. Ф. Петрунь;
- в) В. Г. Збеневич; е) І. Т. Черняков.

336. Де на території України поширена полгарська культура?

- а) Закарпатська обл.; г) Одеська обл.;
- б) Київська обл.; д) Рівненська обл.;
- в) Львівська обл.; е) Черкаська обл.

337. Яким часом датується полгарська культура?

- а) VI – початок V тис. до н.е.; в) кінець IV – III тис. до н.е.;
- б) V – початок IV тис. до н.е.; г) III – початок II тис. до н.е.

338. Про яку культуру йде мова? Поселенням притаманні низька топографія, на явність землянок та напівземлянок з глинобитними печами. Конструкція стін – каркасно-стовпова (плетений із лози каркас обмашувався глиною). Ґрунтові могильники влаштовували поблизу поселень. Переважали інгумації зі скорченим на боці небіжчиком. На пізньому етапі з'являються кремації. Привертає увагу багатий супровід небіжчиків (посуд, знаряддя праці, мідні та золоті прикраси). Серед матеріалів переважає керамічний посуд – кухонний і столовий, ліплений та декорований численними вушками. Частина раннього столового посуду була мальованою. Серед дрібних виробів із глини: ложки, прясла, важки, антропоморфні жіночі фігурки. З металевих речей відомі мідні сокири й долота, прикраси з міді та золота. Кам'яні знаряддя представлено шліфованими сокирами, теслами, долотами. Є також вироби з кременю та обсидіану.

- а) баденська; в) дереївська; д) полгарська;
- б) гумельницька; г) лендельська; е) трипільська.

339. Де на території України поширені пам'ятки КІС Лендель?

- а) Волинська, Львівська, Рівненська області;
- б) Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька області;
- в) Одеська, Миколаївська, Херсонська області;
- г) Тернопільська, Хмельницька, Вінницька області.

340. Датування КІС Лендель – ...

- а) VI тис. до н.е.; в) IV тис. до н.е.;
- б) V тис. до н.е.; г) III тис. до н.е.

341. Які дві хронологічно послідовні культури на території України відносяться до КІС Лендель?

- а) Болград і Алдень; в) Зимно-Злота та Гоща-Вербковиця;
- б) Трипілля та Кукутень; г) маріупольська та квітянська.

342. В яких областях України відомі пам'ятки культури лійчастих кубків?

- а) Вінницька та Одеська; в) Закарпатська та Чернівецька;
- б) Волинська та Львівська; г) Тернопільська та Хмельницька.

343. Дослідники старожитностей культури лійчастих кубків на території України:

- а) І. С. Винокур, О. М. Приходнюк;
- б) В. М. Гладилін, О. П. Черниш;
- в) В. М. Даниленко, Д. Я. Телегін;
- г) Ю. Захарук, М. Пелешин;
- д) В. Г. Збенович, М. М. Шмаглій;
- е) І. К. Свешніков, Л. І. Крушельницька.

344. Поселення культури лійчастих кубків у Розточчі:

- а) Баїв, Незвисько, Торське;
- б) Бернашівка, Студениця, Бодаки;
- в) Кодачок, Дурна Скеля, Огрінь;
- г) Малі Грибовичі, Винники, Тадані.

345. Яким часом датується культура лійчастих кубків?

- а) VI тис. до н.е.; в) IV тис. до н.е.;
- б) V тис. до н.е.; г) III тис. до н.е.

346. З приходом носіїв якої культури пов'язують фінал культури лійчастих кубків?

- а) трипільська; г) кулястих амфор;
- б) полгарська; д) ямна;
- в) лендельська; е) шнурової кераміки.

347. Як названо групу енеолітичних пам'яток на обох берегах Дніпра від Надпоріжжя до гирла Стугни, яку досліджував В. М. Даниленко та носії якої витіснили трипільське населення із Дніпровського Правобережжя?

- а) Баден; в) Лендель; д) Пивиха;
- б) Кукутень; г) Старчево; е) Полгар.

348. Енеолітичне населення степової смуги України практикувало в основному...

- а) мисливське господарство;
- б) землеробське господарство;
- в) землеробсько-скотарське господарство;
- г) збиральництво;
- д) відгінне скотарство;
- е) кочове скотарство.

349. Як датується маріупольсько-сьєзженська культурно-історична область?

- а) кінець VII – перша половина VI тис. до н.е.;
- б) кінець VI – перша половина V тис. до н.е.;
- в) друга половина V – початок IV тис. до н.е.;
- г) кінець IV – початок III тис. до н.е.

350. Для якої культури / спільноти / області характерні такі елементи поховальної обрядовості? Поховання здійснювалися в індивідуальних ямах, розташованих рядами. Лише згодом з'явилися колективні поховання у великих ямах, розрахованих на допоховання, подекуди з підбоєм або з дерев'яним перекриттям та входом. Серед прикрас: перламутрове намисто, платівки з ікол кабана, підвіски із зубів тварин і морських черепашок, фігурки, виготовлені з кістки.

- а) середньостогівсько-хвалиської КІС; г) Трипілля-Кукутені;
- б) маріупольсько-сьєзженська КІС; д) Лендель;
- в) азово-дніпровська культура; е) Баден.

351. Яка культура не входить до середньостогівсько-хвалиської КІС степового енеоліту?

- а) скелянська; г) середньостогівська;
- б) квітянська; д) постмаріупольська;
- в) дереївська; е) нижньомихайлівська

352. Як датується скелянська культура?

- а) кінець VII – початок V тис. до н.е.;
- б) друга половина VI – початок V тис. до н.е.;
- в) друга половина V – початок IV тис. до н.е.;
- г) кінець IV – перша половина III тис. до н.е.

353. Яка енеолітична культура була поширена у степовій Наддніпрянщині, Надазов'ї, басейні Сіверського Дінця та на Нижній Донщині?

а) дереївська;	г) середньостогівська;
б) квітянська;	д) нижньомихайлівська;
в) скелянська;	е) постмаріупольська.

354. Яка археологічна культура відіграла вирішальну роль у становленні степового енеоліту?

а) нижньомихайлівська;	г) квітянська;
б) середньостогівська;	д) дереївська;
в) рогащицька;	е) скелянська.

355. До якої культури відносять поховання та могильники новоданилівського типу?

а) дереївська;	г) середньостогівська;
б) квітянська;	д) нижньомихайлівська;
в) скелянська;	е) рогащицька.

356. Звідкіля доставляли сировину для новоданилівського осередку металообробки енеолітичної доби?

а) Кавказ;	г) Балкани;
б) Південний Урал;	д) Трансильванія;
в) Нижнє Подунав'я;	е) Донбас.

357. З теренами якої культури пов'язане виготовлення кам'яних зооморфних «кінноголових» скіпетрів?

а) дереївська;	г) середньостогівська;
б) квітянська;	д) нижньомихайлівська;
в) скелянська;	е) рогащицька.

358. Який технологічний прийом виготовлення керамічного посуду носії трипільської культури запозичили від степового населення?

а) домішка товченої мушлі;	г) домішка шамоту;
б) домішка зерен кременю;	д) ангоб;
в) домішка жорстви;	е) руст.

359. Які пам'ятки відносяться до середньостогівської (стогівської) культури?

а) Городниця, Цвіклівці, Рингач;
б) Доброводи, Тальянки, Глибочок;

- в) Кодачок, Хортиця, Дурна Скеля, Огринь;
- г) Малі Грибовичі, Винники, Тадані.

360. Формування якої культури, як вважають дослідники, було викликане рухом стогівських племен на північ та міксацією їх із групами ще неолітичного населення дніпро-донецької культури?

- а) дереївська; г) середньостогівська;
- б) квітянська; д) нижньомихайлівська;
- в) скелянська; е) рогачицька.

361. Хто проводив розкопки епонімного поселення та могильника дереївської культури?

- а) О. П. Черниш; г) В. Г. Збенович;
- б) Д. Я. Телегін; д) В. М. Даниленко;
- в) І. Г. Підоплічко; е) С. М. Бібіков.

362. У якій з енеолітичних культур України в господарстві переважало конярство м'ясного напрямку?

- а) дереївська; г) середньостогівська;
- б) квітянська; д) постмаріупольська;
- в) скелянська; е) рогачицька.

363. З якою метою використовували коня в середовищі дереївської культури?

- а) м'ясне скотарство; в) тяглова сила;
- б) молочарство; г) верхова їзда.

364. З якою культурою межувала дереївська культура на півдні?

- а) квітянська; г) постмаріупольська;
- б) скелянська; д) нижньомихайлівська;
- в) середньостогівська; е) рогачицька.

365. Вкажіть ареал поширення квітянської (постмаріупольської) культури.

- а) Приазов'я і Тамань; б) степ між Дунаєм і Дністром;
- в) степ між Прутом і Доном; г) лісостеп між Дніпром і Доном.

366. Як датується квітянська (постмаріупольська) культура?

- а) I–XLVII ст. до н.е.; в) XL–XXXVIII ст. до н.е.;
- б) XLVI–XL ст. до н.е.; г) XXXVII–XXXIV ст. до н.е.

367. Який керамічний посуд нехарактерний для степового енеоліту «ямної» лінії розвитку?

- а) гостродонний; г) з домішкою товченої мушлі;
- б) плоскодонний; д) із гребінцевим орнаментом;
- в) яйцеподібної форми; е) зі шнуровим орнаментом.

368. У контексті якої культури виділено найдавніші комплекси майстрів-ливарників енеолітичної доби (острів Самарський та Верхня Маївка поблизу Дніпропетровська)?

- а) дереївська; г) середньостогівська;
- б) квітянська; д) постмаріупольська;
- в) скелянська; е) рогащицька.

369. Який вектор контактів домінував у культур азово-чорноморської лінії розвитку степового енеоліту?

- а) дніпровський; г) уральський;
- б) дунайський; д) волзький;
- в) карпатський; е) кавказький.

370. Яка з культур входить до азово-чорноморської лінії розвитку степового енеоліту?

- а) скелянська; г) дереївська;
- б) середньостогівська; д) постмаріупольська;
- в) квітянська; е) рогащицька.

371. Хто виділив нижньомихайлівську культуру доби енеоліту?

- а) Д. Я. Телегін; г) С. М. Бібіков;
- б) В. М. Даниленко; д) І. Г. Підоплічко;
- в) В. Г. Збенович; е) О. П. Черниш.

372. У якому регіоні поширені пам'ятки нижньомихайлівської культури?

- а) територія Середнього Подніпров'я;
- б) південь лісостепу між Дніпром і Доном;
- в) південна смуга степів від Донщини до Подунав'я;
- г) степи між Сіверським Донцем і Волгою.

373. З якою культурою степового енеоліту пов'язують виготовлення перших антропоморфних стел?

- а) дереївська; г) середньостогівська;
- б) квітянська; д) нижньомихайлівська;
- в) скелянська; е) рогащицька.

374. Як датується нижньомихайлівська культура?

- а) I–XLVII ст. до н.е.; в) XL–XXXVIII ст. до н.е.;
- б) XLVI–XL ст. до н.е.; г) XXXVII–XXXIV ст. до н.е.

375. Усатівська культура була поширена в...

- а) районі Дніпро-Бузького лиману; в) пониззі Дунаю;
- б) пониззі Дністра та Буджацькому степу; г) Приазов'ї.

376. Який елемент поховального обряду нехарактерний для усатівської культури?

- а) скорчені інгумації; г) ґрунтові могильники;
- б) багатий інвентар; д) кремації на стороні;
- в) курганні поховання; е) кам'яні стели.

377. Для якої культури характерні жіночі фігурки своєрідного кубістичного стилю з глини?

- а) усатівська; в) квітянська; д) баденська;
- б) полгарська; г) лендельська; е) скелянська.

378. У якій із культур відомі кинджали з кістяними ручками, відлиті з миш'яковистої бронзи?

- а) баденська; в) лендельська; д) скелянська;
- б) квітянська; г) полгарська; е) усатівська.

379. Яка галузь переважала в господарстві усатівської культури?

- а) полювання; г) землеробство;
- б) збиральництво; д) скотарство;
- в) риболовля; е) промисли.

380. Коли на території сучасної України почали зводити перші городища?

- а) неоліт; в) епоха бронзи;
- б) енеоліт; г) доба раннього заліза.

381. В якій із культур на території Чернівецької області з'явилися перші городища?

- а) буго-дністровська; г) підкарпатська;
- б) лінійно-стрічкової кераміки; д) комарівська;
- в) трипільська; е) Ноа.

Навчально-методичне видання

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З АРХЕОЛОГІЇ УКРАЇНИ
(палеоліт – енеоліт)

Укладач – к.і.н. М. В. Ільків

Відповідальний за випуск – д.і.н., проф. О. І. Сич

*На обкладинці – зображення елементів декору
посуду трипільської культури поселення Шипинці
з праць Р. Ф. Кайндля (1903), В. Г. Чайлда (1923)
та О. О. Кандиби (1937)*

50780 b

50750

c 50746

a 50750

d 50760

e 50792

